ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5588 10/23 ՅՈՒՆԻՍ 1904 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՌԷԲԻՒԼ ԱԽԸՐ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5588

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

در عليه‌ده غلطه‌ده ‹ آره‌وه‌لك › غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Ճամպաճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի համեմատ։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ճիշդ այսօր Էտուարտ Է. Թագաւորը Անգլիայէն Քիլ կը մեկնի, ուր պիտի այցելէ Վիլհէլմ Բ. կայսեր եւ ներկայ պիտի ըլլայ կատարուող նաւային հանդէսներուն ու փորձերուն, որոնց մրցանակներ սահմանած են երկու վեհապետներն ալ։ Բայց աւելորդ է ըսել թէ այս վեհապետական տեսակցութեան մէջ ո՛չ նաւարշաւները կարեւորութիւն ունին եւ ո՛չ նաւահանդէսները, այլ տեսակցութիւնը ինքն է որ նշանակութիւն ունի թէ՛ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ յարաբերութեանց տեսակէտով մասնաւորապէս եւ թէ միջազգային աշխարհավարութեան վրայ ընելիք ազդեցութեամբը ընդհանրապէս։

Նախ պէտք է դիտել տալ թէ իր գահակալութենէն ի վեր առաջին այցելութիւնն է ասիկա զոր Անգլիոյ Թագաւորը կու տայ Գերմանիոյ կայսեր, չնայելով թէ իրարու մօրեղբայր ու քեռորդի են, մինչ Բորթուկալի եւ Իտալիոյ Թագաւորներուն, Ֆրանսայի Նախագահին եւ Աւստրիոյ կայսեր շատոնց արդէն տուած է իր գահակալութեան անդրանիկ այցելութիւնը։ Այս յետաձգման պատճառը բնականաբար ուրիշ բան չէր, բայց եթէ սպասել որ հանդարտէր անգլիացի եւ գերման ժողովուրդներուն միջեւ պօէրական պատերազմին ատենէն ի վեր տիրող գրգռութիւնը։ Այս տեսութեամբ, հիմակուընէ աւելի յարմար առիթ չէր կրնար ըլլալ մօրեղբայր Թագաւորին համար այցելել կայսր քեռորդիին, զի Գերմանացիք խիստ նպաստաւոր տրամադրութիւն մը ունին այս միջոցներս Անգլիացւոց նկատմամբ, որոնց համակրութեան եւ բարեկամութեանը պէտք ու փափաք ունին, յորմէ հետէ անգլօ-ֆրանսական դաշնագրութեան կնքուելուն վրայ ինքզինքնին մեկուսացած կը զգան միջազգային կացութեան մէջ։ Բնական է որ Անգլիոյ վեհապետը ճիշդ հոգեբանական մոմենթն ընտրեր է՝ իր այցելութիւնը կատարելու համար։ Այլ թէ կարելի պիտի ըլլա՞յ որ համաձայնութիւն մը կամ դաշնադրութիւն մըն ալ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ միջեւ կնքուի, ինչպէս որ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ միջեւ կնքուեցաւ, տարաժամ կանխահաս է ըսել, զի զանազան անգլիական ու գերմանական թերթեր՝ որոնք այս այցելութիւնը իսպառ զուրկ հռչակեցին քաղաքական կարեւորութենէ եւ լոկ ազգականէ առ ազգական տրուած այցելութիւն մը նկատեցին։

Եւ արդէն Անգլիոյ ու Գերմանիոյ միջեւ չկան առկախ խնդիրներ եւ վէճի նիւթ կազմող գործեր՝ որոնց լուծումը համաձայնութեան մը կամ դաշնադրութեան մը պէտքը առաջ բերէր։ Անգլիոյ տիեզերական ընդարձակութեան եւ բարգաւաճման մասին Գերմաններուն ունեցած նախանձն է միայն պատճառ իրենց անոր դէմ ունեցած ատելութեանը, որ բնականաբար առանց փոխարինութեան չի մնար։ Եթէ Գերմանացիները դադրեցնեն իրենց հակառակութիւնը, Անգլիացիները պատճառ չունին իրենցը շարունակելու։ Բայց Գերմանացւոց ատելութիւնը իրենց նախանձին արդիւնքն է, մինչեւ որ նախանձը չմարի, ատելութիւնն ալ չանցնիր։ Այդ նախանձը այն ատեն միայն կ'անհետանայ, երբ Անգլիա կորսնցնէ այժմու մեծութիւնը եւ բարգաւաճութիւնը։ Դիւրին է ուրեմն հասկնալ թէ այս երկու ազգերուն միջեւ համաձայնութիւն կամ դաշնադրութիւն կնքելու պատճառ կամ պարագայ գոյութիւն չունին։ Առ առաւելն զգացումներն ու երեսն կրնան հանդարտիլ։ Ասոր համար ալ շատ իսկ է ներկայ արքայական այցելութիւնը, որ անտարակոյս պիտի ունենայ կայսերական փոխադարձութիւն մը։

Այսպէս չէր սակայն Անգլիոյ ու Ֆրանսայի յարաբերական վիճակը. անոնց միջեւ բազմաթիւ առկախ խնդիրներ կային, որոնք վէճի յաւիտենական նիւթեր էին ու երբեմն այնքան կը սաստկանային որ պատերազմը մազի թելէ մը կախուած կ'ըլլար։ Ատոր համար, միանգամ ընդ միշտ վերջ մը տալ պէտք էր անոնց։ Ահա ատ էր որ եղաւ վերջերս կնքուած համաձայնութեամբը։ Իսկ Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ այնպիսի վիճակ մը գոյութիւն չունի, որ այսպիսի ելքի մը յանգի։

** Անգլօ-գերման յարաբերութեանց վրայէն եթէ ուշադրութիւննիս դէպի Ֆրանսա դարձնենք, կը տեսնենք որ կղերական կուսակցութիւնը կամ նոյն իսկ կղերականութիւնը մեռած չէ՝ Պ. Քոմպի եւ իր դահլիճին դէմ զգացած վիշտը՝ անոր հակակղեր ընթացքին համար։ Այդ վարչութիւնը տապալելու համար ամէն միջոց փորձելէն եւ չյաջողելէն ետքը՝ այժմ ուրիշ խնդիր մը հաներ է մէջտեղ, երբ թէ Պ. Քոմպի վրայ կաշառակերութեան ամբաստանութիւն ծանրացած ըլլալ, ամբաստանութիւն՝ զոր կ'ընեն հակառակ կուսակցութիւնները, ըսելով թէ Շարթրէօ միաբանութիւնը, ինքզինքը փրկելու համար, քանի մը միլիոն ֆրանք խոստացեր է եղեր Պ. Քոմպի որդւոյն եւ կարգ մը Նախարարական պաշտօնեաներու, որոնց գուցէ հրապարակէին եւ խմբէին Շարթրէօսաբարու, ամէն գաղտնիքն չիմացուէր։ Որչափ որ Պ. Քոմպ յայտարարեց թէ բացարձակ զրպարտութիւն են բոլոր այդ խօսքերը, Երեսփ. Ժողովը քննիչ յանձնաժողով մը կազմեց, բաղկացեալ 21 ընդդիմադիրներէ եւ 12 Նախարարականներէ։

Աւելորդ է ըսել թէ Պ. Քոմպի պարկեշտութիւնը եւ անկեղծութիւնը խնդրոյ առարկայ չեն, բայց խորհրդարանական այսպիսի մարմնոյ մը կազմութիւնը կը ցուցնէ թէ քննութեան պէտքը կարեւոր դատուած է երեսփոխաններու կողմէ։ Եւ ատիկա շատ բնական է, զի ընդդիմադիրները կը յուսան թերեւս բան մը գտնել իբրեւ զէնք գործածելու համար դահլիճին դէմ։ Նախարարականներն ալ որ մեծամասնութիւն կը կազմեն Խորհրդարանին մէջ, անոր համար յօժարած են քննութիւն կատարելու առաջարկին, որովհետեւ վստահ են ամբաստանութեան անհիմն զրպարտութիւն ըլլալուն վրայ։ Եւ զրպարտութիւն մը ինչ կերպով կրնայ խայտառակուիլ, ո՞չ այսպէս քննութիւնով։ Մինչ եթէ լոկ վստահութիւն յայտնելով վարչութեան վրայ՝ քննութեան պէտք չտեսնուէր, պիտի ըսուէր թէ մեծամասնութիւնը իր առաւելակշիռ ուժին կրթնելով՝ ծածկեց ճշմարտութիւնը եւ չուզեց որ քննութիւն կատարուի, վախնալով հետեւանքէն։ Այս իսկ պատճառով եւ Պ. Քոմպի անմեղութեանը վրայ վստահութիւն ունենալով է որ երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը անոր կուսակից ըլլալով հանդերձ՝ քննիչ յանձնաժողովին անդամները առաւելապէս ընդդիմադիրներէն ընտրեց։

Կղերային կուսակցութեանց այսպիսի արարքները, սակայն, Պ. Քոմպի դահլիճին դիրքը աւելի զօրացնելու միայն կը ծառայեն, եւ պատճառ կ'ըլլան որ հակակղեր շարժումը ա՛լ աւելի սաստկանայ Ֆրանսայի մէջ ու մինչեւ ծայրը հասնի։ Ասով աւելի հակակղերները կը շահին, փոխանակ իրենց հակառակորդները, որոնք իրենց յոյսը այսպիսի դժնեայ միջոցներու վրայ դրած կ'երեւին. անոնցմէ ոչինչ պիտի օգտուին ապահովաբար։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

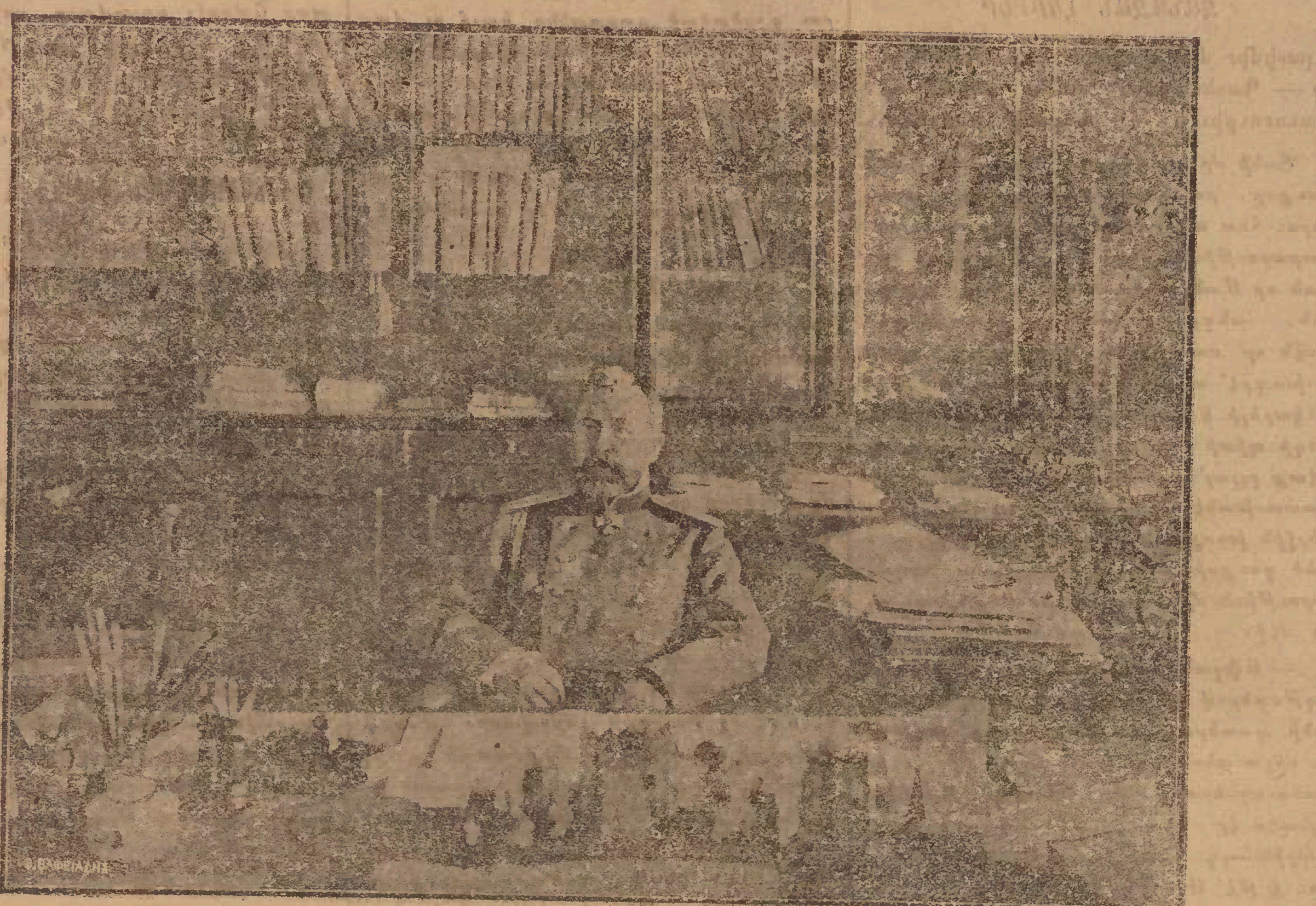

ԶՕՐԱՎԱՐ ՔՈՒՐՈԲԱԹՔԻՆ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՄԷՋ

ՈՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Մայիս 21ին, ուրբաթ գիշեր, բողոքականներու ժողովարանին մէջ, Կիւրինի Գէորգ պատուելին ատենախօսութիւն մը ըրած է հայ գրականութեան վրայ։ Օր առաջ մասնաւոր հրաւիրագիրներ ղրկուեր էին։ Շատեր կը գնահատեն այս բանախօսութիւնը։ Կը ցաւիմ որ չկրցայ ներկայ գտնուիլ. կ'ըսուի թէ վրան բաց գրականութիւնը ծաղկեր է։ Բրիգանթեմին ակա՛նջը խօսի։

Ուրիշ հրաւիրագիր մը կ'իմացնէր թէ, մայիս 23ին, կիրակի օր, բողոքականներու ուսուցիչներէն Ռուբէն էֆ. Բագուպեան ուսումնասիրութիւն մը պիտի կարդայ Գրիգոր Նարեկացիի վրայ։ Ուսուց., Ուսումն. Խորհուրդի անդամներէն Դաւիթ էֆ. Փիշդօֆեանի հետ ժողո- [illegible] անունին համայնքն զգլխա՛ծ էր։

Երիտասարդ եւ համակրելի ուսուցիչը, ցած բայց վճիտ ձայնով, արագ բայց առոյգ առոգանութեամբ, եւ խանդավառ հիացքով մը կարդաց իր ուսումնասիրութիւնը։ Կը շնորհաւորեմ զինքը իր մեթոտիկ աշխատութեան, հետախոյզ մտքին, թափանցող հոգիին ու գրասէր ձգտումներուն համար։ Անիրաւ եւ նպատակաւոր քննադատութիւնը՝ ոլորքները կը ջլատէ, բայց բարեացակամ եւ անաչառ դիտողութիւնները օգտակար կրնան ըլլալ, մանաւանդ սկսնակներուն համար, Ահա այս նպատակով, կը փութամ դիտողութիւններս ներկայացնել անկեղծօրէն ու անկաշառ։

Ա. Նարեկացիի ուսումնասիրութիւնը՝ իր ընդհանուր գիծերուն մէջ ճիշդ էր, բայց թերի. Թերեւս աղբիւրները պակաս ըլլան իրեն համար։ Կրնայ շարունակել իր փնտռտուքը, եթէ օգտակար ու խնամուած գործ մը պատրաստել կը փափաքի, քանի որ նախաքայլերը առած է ու յաջողելու ալ երեւոյթները ցոյց կուտայ։

Բ. Պատմութեան համար ըրած հին, միջին ու նոր դարերու բաժանումները սխալ էին։ Ատոնք ճշդելու համար՝ նոր ու հեղինակաւոր պատմիչներու պէտք էր որ դիմէր, քանի որ օտար լեզու գիտէ երիտասարդ ուսուցիչը։ Իր յիշած պատմիչները քննադատուած են, ու ինք գիտնալու էր ատիկա։

Գ. Հայ գրականութեան կամ մատենագրութեան շրջանը ճշդուած չէր, ինչ որ ամէնէ՛ն կարեւորն էր՝ ի վեր հանելու համար Նարեկացիի գրքին արժէքը, գրական տեսակէտով։ Ասիկա գլխաւոր սխալ մըն է ու պէտք է ճշդուի։ Աղբիւրները շատ են։

Դ. Միջին դարուն, Եւրոպայի վիճակը ներկայացնելու համար, շա՛տ ժամավաճառ եղած էր։ Ամփոփ կերպով կրնար ընել իր այդ մէջբերումները՝ իբր բաղդատութեան եզր հայ կրօնքին ու գրականութեան։ Ու հա՛, շովինիզմի թիւր ըմբռնումով մը, անտեսած էր լատին ու յոյն գրականութիւնը։

Ե. Արեւմուտքի կրօնքին վրայ խօսած պահուն, հաւատաքննութեան վրայ չափէն աւելի ծանրացած էր։ Պապականութեան հոգերին պէտք չէր որ նետուէին կծու տողեր։ Պաշտպանութեան օրէնքին դէմ էր ատիկա։

Զ. Նարեկացիի մասին հրատարակուած ուսումնասիրութիւնները թերի հռչակեց երիտասարդ ատենաբանը։ Զարմանքս չկրցայ զսպել։

Է. Նարեկի աշխարհաբար թարգմանութիւնը շատ թերի կը գտնէ գոլէճական տեսակէտով. tiens ! Մենք քաջ գիտենք թէ, բողոքական գոլէճներու մէջ աշխարհաբար մը կ'աւանդուի, թերեւս գրաբարի մըն ալ սկզբունքը։ Վերջը, նախասիրութեամբ գրաբարը մշակելը տարբեր խնդիր է։ Իմ մասիս խօսելով, ինը, տասը տարի գրաբարով զբաղելէ յետոյ, չեմ համարձակիր դարձեալ քննադատելու առանձ դժուար եւ կնճռոտ գրքի մը թարգմանութիւնը, որ լուսագոյնն է՝ ցարդ երեւցած [illegible] [illegible] ստանձնել չի՛ հրաժարուիր։

Ը. Երիտասարդ գոլէճականը՝ Նարեկի մէջէն հատուած մը վեր առնելով, աշխատած էր հաստատելու թէ, Հայերու էն մեծ ու հոգեշունչ Աղօթքը՝ բարեխօսութիւն չը՛նդունիր։ Ի՞նչ կ'ըսէք, պէ՞տք էր այս խնդիրն ալ մէջ նետել, քանի որ գիտէր թէ Հայերը պիտի ունկնդրէին իրեն հաւատարապէս։ Ես անպատշաճ կը գտնեմ առանց ընթացք մը։ Մնաց որ «Ես առաքեալներու, սուրբերու դիմելու տեղ քեզի կը դիմեմ, ո՛վ միածին, որովհետեւ Դուն միայն կրնաս հոգիս փրկել» ու պէս բացատրութիւն մը՝ բարեխօսութիւնը ջնջել չի՛ նշանակեր։ Հայ Եկեղեցիի ըմբռնումը գիտե՛մ ինք. a bon entendeur salut !

Ա.յս քանի մը պարզ դիտողութիւնները ներկայացնելէ յետոյ, շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ, որ մեր բողոքական եղբայրները կը սկսին մեր կրօն. գրականութեամբ հետաքրքրուիլ, ինչ որ լաւ նշան մըն է, թէեւ ոմանք խայթ մը կը նկատեն ատիկա, մանաւանդ hérésie մը, բայց ես այդպէս մտածողներէն չեմ։ Հաճութեամբ [illegible] ըրի մեր բանաստեղծ հայերու չարակամները, որոնք երդուեցան ժողովարանի մէջ։

Մ. ԻՍՊԻՐԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍՆԵՐ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նորութիւններ կան, որոնք ապշեցուցիչ են արդարեւ։ Շինել ապակիէ պնակներ, հայելիներ եւն., ահա ինչ որ բնական է. բայց ըսել թէ անանկ վիճակի մը կը վերածուի ապակին, որուն վրայ կ'աշխատի գերձակը, ահա հոս է նորութիւնը, որուն շատ կը պատշաճի ֆրանսական առածը, voir pour y croire.

Փայլուն բիւրեղներէ պատրաստուած այս թելերը չեն առկուին վերջին բառը ճարտարարուեստի մը, որ հսկայաքայլ կ'առաջդիմէ։ Ինչե՞ր կը պատրաստուին այսօր ապակեայ թելերէ, որոնք մետաքսի եւ բուրդի շատ մը յատկութիւնները ունենալէ յետոյ՝ կը գերազանցեն նաեւ կենդանիներու մուշտակներու շինութեան մէջ։

Հետաքրքիրները թո՛ղ այցելեն Arts et Métiersի ցուցահանդէսը, ուր պիտի նշմարեն բնական մեծութեամբ առիւծ մը, խիտ բնական plageով ու խոպոպ բաշերով, օձէ մը յարձակում կրած վիճակի մը մէջ։ Մարդ կը խաբուի ու ինքզինքը բնական առիւծի մը առջեւ կը կարծէ։

Արհեստական բարգերք մը այս գլուխգործոցին վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Ասկէ ետքը ալ պէտք պիտի չունենանք յարդով լեցուած կենդանիներ ունենալու համար մեծամեծ ծախքեր ընելու, այնչափ նմանութիւն կայ բնականին եւ ապակեայ թելերով պատրաստուածին միջեւ։»

Պչրուհիներուն գործ բացուեցաւ։ Զեփիւռէն թռթռացող փեղոյրներու բնական փետուրներուն տեղ պիտի յաջորդեն կեղծերը։ Անգլուհի մը, Միս Ժաքա, առաջին անգամ հագուեցաւ ապակեթելէ պատրաստուած գեղեցիկ շրջազգեստ մը, մետաքսէն աւելի փայլուն ու դիմացկուն։

Հիմա Եւրոպայի ու Ամերիկայի մէջ կը պատրաստուին այս հրաշալի թելերէն ամէն տեսակ հիւսուածքներ, զարդեր, ծաղիկներ եւն.։ Ցնծութիւն կը մաղթենք։

Ե. Մ. Ճ.

ԱՆՈՒՐՋԸ

Մոտաքիւղի մէջ պարտէզով շրջապատուած քառանկիւն տուն մը, որ կը վերաբերի Տիկին Էլիզա Մարթիրոսեանի։ Տիկին Էլիզա, յիսունը անցած տարիքով, ձերմակ մազերով, երիտասարդութեանը տակն սիրած էր վաճառականի գրագիր մը, Լեւոն Մանուէլեան, որմէ ինքն ալ պաշտուած էր փոխադարձաբար։ Էլիզային մեծահարուստ ծնողքը չէին համակերպած այս համեստ ամուսնութեան, զոր երբ վոր խնամութիւն մը կը նկատէին։ Էլիզա գրեթէ բռնի ամուսնացած էր ամիրայի մը զաւկին՝ Յովհաննէս էֆ. Մարտիրոսեանի հետ, կոպիտ եւ խաժան։ Խեղճ կինը քառասուն տարի մինչեւ ամուսնոյն մահը, ամենադժբախտ կեանք մը անցուցած էր։ Ապրելու ուժը տուած էին իրեն, Լեւոն Մանուէլեանի համար իր զգացած վաղեմի սիրոյն անուշ յիշատակը, եւ այն անպարտելի յոյսը թէ, օր մը, ո՛րքան ալ հետաւոր ըլլար այդ օրը, երազուած միացումը պիտի իրականանար։ Բայց ինչպէս։ Մանուէլեան իր չորսպանիին կողմէ Պարսկաստան ղրկուած էր, երբ պետ Թէհրանի ճիւղին եւ միջոց մը անոր գործին մէջ ալ խառնուելէ ետքը, իր հայրենիքը հոն հաստատեր, ղեկավարուելով, խօսակցութեանց մէջ, Էլիզա անոր վրայ լուր առած էր։ Իր ամուսնոյն մահէն ետքը՝ իրարու հետ թղթակցած էին նամակներով, ուր երկու հոգիները զիրար կը գտնէին՝ այնպէս ինչպէս էին՝ քառասուն տարի առաջ։ Ու անուրջը իրագործուելու սկսած էր։ Մանուէլեան՝ ա՛լ գործէ քաշուելով, մայրաքաղաքս պիտի վերադառնար, եւ պիտի գար ամուսնանալ իր երբեմնի նշանածին հետ։

Սպասուած վերադարձը տեղի պիտի ունենար, յունուարին, ամպամած, ձիւնոտ եւ ցուրտ օդով մը։

Տիկին Էլիզա.— (Պառաւ սպասուհիէն որ հագուելու կ'օգնէ իրեն). Շո՛ւտ, աճապարենք ..., երբեք պատրաստ չպիտի ըլլանք։

Մարիամ (Նեղսիրտ).— Դեռ կանուխ է։

Տիկին Էլ.— (Վերջին ծայր յուզուած) Դեռ սալոնը պէտք է շտկել, ծաղիկները անօթներու մէջ դնել, թէյը պատրաստել....

Մար.— Ցոյցանքը ի՛նչ է եթէ՝ կէս օրէն ի վեր տրդուղարդի վրայ էք։

Տիկ. Էլ.— Սակայն պէտք է որ գեղեցիկ երեւամ. որչա՜փ յորդորելիք բան ունիմ. եթէ այնչափ երկար ժամանակէն հագուեցայ՝ պատճառը ուրախութիւնս է որ խեղճ գլուխս կը գինովցնէ. ես ալ չեմ գիտեր թէ ինչ կ'ընեմ։

Մար.— Տէ՛ր Աստուած, այս վիճակին մտօնուիլ ներե՞լի է։

Տիկ. Էլ.— Փա՛ռք Աստուծոյ, բաւական ատեն սպասեցի այս օրուան. կը կարծէի թէ երբեք չպիտի գայ։ Դուն գիտես թէ ինչեր քաշեցի, քանի որ միասին ծերացանք. բոլոր գաղտնիքներս անծանօթ չեն քեզի։ Մի՛ նեղանար, ձգէ՛ որ վերջապէս երջանիկ ըլլամ։ Արդէն այնչա՜փ երջանիկ եմ։

Մար.— Չափէն աւելի (Էլիզա շարժում մը կ'ընէ). Այո՛, չափէն աւելի... բնականաբար չեմ ուզեր ցաւ պատճառել ձեզի.. .բայց ձեր այդքան մեծ ուրախութեան առջեւ պատրանքէն կը վախնամ։

Տիկ. Էլ.— Պատրանքէ՞ն. կը յանդգնի՞ս մխալ անոր զգացումները... կ'արգիլեմ քեզի անոր դէմ խօսիլ։

Մար.— Ո՛հ, ո՛չ իր զգացումներուն, եւ ո՛չ ալ իրեն դէմ կը խօսիմ. բայց բան մը կայ որուն վրայ բնաւ չէք մտածեր. անցա՛ծ ժամանակը. (վառարանին վրայ դրուած Մանուէլեանին լուսանկարը ցուցնելով)։ Ահա՛, ինչ բանի վրայ կը նայիք քառասուն տարիէ ի վեր. քանի երեսունը թը տարեկան փայլուն երիտասարդի մը կենդանագիրը, ինչպէս որ անիկա ալ ձերինը պահած է անշուշտ. տասնըութը տարեկան մանկամարդ օրիորդի մը կենդանագիրը։ Միշտ իրագործուելիք անուրջի մը վրայ կը խօսիք, բայց այդ անուրջը որ կը սնուցանէք այնքան երկար ատենէ ի վեր, հիմնուած է այս երկու պատկերներուն վրայ։ Երկուքնիդ ալ կը կարծէ՞ք թէ այս ժամուս սա լուսանկարներուն կը նմանիք։

Տիկ. Էլ.— Գիտենք թէ քիչ մը փոխուած պիտի տեսնենք իրար։ Արդէն նամակներնուս մէջ ըսինք...։

Մար.— Բան մըն ալ չըսիք։ Բանաստեղծութիւն ըրիք, սա շատ խօսուած բան մը կայ, հոգեկանութիւն է ինչ է, անով զբաղեցաք. բայց ո՛չ մէկ բառ գրեցիք ձեր հիւանդութիւններուն վրայ։

Տիկ. Էլ.— Տէ՛ր ողորմեա, գրեցի թէ առողջութիւնս շատ աղէկ վիճակի մէջ չէր...։

Մար.— Է՛հ, գնա՛ տեսէ՛ հասկցիր թէ մի միայն կոթ կրնաք մարսել, թէ ձեր ակռաներնիդ, երեք տարի առաջ կատարուած գործողութենէ մը ետքը, հիմա բոլորովին կորսուած է, եւ թէ ոսկորներնիդ յօդացաւ ունին։ Ճիշդ Մանուէլեան էֆէնտիի վերջին նամակին սա նախադասութեան պէս, ուր կ'ըսէ. «Բանբերեթը տարիներուս ճկնութիւնը ա՛լ չունիմ»։ Ո՞վ գիտէ ինչե՛ր կը նշանակէ այս բացատրութիւնը. եթէ ձեր ամուսինը ըլլայի՝ կը զգուշանայի։

Տիկ. Էլ.— Լաւ, չեմ ուզեր զգուշանալ... չեմ ուզեր տեսնել առաջուընէ, թերեւս ալ առանց պատճառի... մանաւանդ չեմ ուզեր որ երջանկութիւնս խանգարես... լո՛ւռ։

Մար.— (Բանի մը վայրկեան լռութենէ ետքը չկրնալով ինքզինքը զսպել) Սո՛ւրբ Աստուած, կարելի՞ է որ երկարատ մտածէք ամուսնանալ իրարու հետ։

Տիկ. Էլ.— Բայց տարակոյս չկայ։

Մար.— Երկուքնիդ ալ ձեր տարիքին մէջ այսպիսի խենդութի՞ւն մը... որչա՜փ պիտի խօսուի...

Տիկ. Էլ.— Ա՛հ, խօսուիլը բնաւ հոգս չէ... ուրիշները իմ տեղս ցաւ չկրեցին. թո՛ղ ձգեն զիս որ ուզածս ընեմ... եւ այդ ուզածս ամիսէ մը պիտի կատարուի. (Բիչ մը խաժոռ) Կը բաւէ ա՛լ, անանկ չէ՞։ Երթանք սալոնը շտկելու։

Ժամը 11ին, պատրաստութիւնները լմնցած են։ Բայց [illegible] պատրին առջեւ կառքի մը կենալը։ Գրեթէ գիշեր է։ Տան պատուհաններէն բան մը չի տեսնուիր։ Երկու հոգի, հաստ հագուստներով պատսպարուած, կ'իջնեն կառքէն, եւ դէպի դուռը կ'ուղղուին։ Այն վայրկեանին ուր Էլիզա բոլոր կեանքին մէջ սպասած էակը պիտի տեսնէ, չափազանց յուզումէն կը տկարանայ, եւ ինքզինքը գտնելու համար՝ կը ստիպուի քանի մը վայրկեան սենեակը անցընել։ Մանուէլեան էֆ. իր եղբօրորդիին՝ Պ. Վահանին թեւին վրայ կրթնած, շատ դժուարութեամբ սանդուղներէն վեր կ'ելլէ եւ սալոնը կը հրամցուի։

Մանուէլեան.— (Շնչասպառ) Ո՛հ, ճիշդ ժամանակին հասանք, ա՛լ չեմ կրնար ոտքի վրայ կենալ...։

Վահան.— Ցրտութիւնը...

Մանուէլ.— Այս յոգնութիւնը ... Այս երկաթուղին գալ ուզեցի... լմնցայ ... բայց աւելի յուզումէս է. (չորս դին նայելով) Այս տունը ուրկէ քառասուն տարի առաջ հեռացայ... Ան որ հիմա պիտի երեւայ նորէն, հա՛ն նոյն անձը, ուր վերջին անգամ ըլլալով տեսայ զինքը։ Տ՛ա, Վահան, երբեք չեմ վախցած կեանքիս մէջ, եւ սակայն այս պահուս տղու մը պէս կը դողամ, սրունքներուս վրայ չեմ կրնար կենալ։

Վահան.— Հանգիստ առէք քիչ մը... նստեցէք...։

Մանուէլ.— Գիտես որ եթէ հիմա նստիմ անկարելի կ'ըլլայ յետոյ ինքնիրենս ոտքի ելլել ... առանձին պիտի մնամ, որովհետեւ, անիկա ներս մտնելուն պէս պէտք է որ զիս մինակ ձգես։ Ասիկա վայրկեաններէն է որ կը վախնամ... Ետքը կը յուսամ թէ բաւական ուժ կ'ունենամ... կը յաջողիմ։ Ա՛հ, եթէ սա անիծեալ ոտքս չըլլար... կեցի՛ր... մօտեցուր զիս սա թիկնաթոռին... այսպէսով վայելուչ կերպարանք մը կ'ունենամ եւ միանգամայն նեցուկ մը։ (Սենեակին դրան կողմէն ոտքի աղմուկ մը կը լսուի) Թերեւս... ան է. (շատ դանդաղ) Աստուա՛ծ իմ։

Էլիզա ներս կը մտնէ առանձին, քանի մը քայլ կը յառաջանայ, եւ վարանած կանգ կ'առնէ երկու մարդոց նայելով, որ տարամերժ կը բարեւեն։ Վառարանին վրայ դրուած հին լամպարը հազիւ թէ կը լուսաւորէ, եւ իր տարօրինակ նշոյլները դէմքերուն դիմագիծերը դուրս կը ցցուցնեն։

Մանուէլ.— (Զգօնանալով [illegible] թիկնէ) Կը ներէք... կ'ուզէի Տիկին Մարտիրոսեանին հետ տեսակցիլ։

Տիկ. Էլ.— (Մօտենալով, ինքն ալ Մանուէլեանը չճանչնալով) Միթէ Լեւոն էֆ. ձեզի հետ չեկա՞ւ։

Մանուէլ.— Բայց Լեւոնը ես եմ։

Տիկ. Էլ.— (Ձայն մը արձակելով) Դո՛ւք։ (Վշտագին) Ես ալ՝ Էլիզան եմ։

ՊՕՂՈՍ ԲՈՒԼՃԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդիւ)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՌՈՒԱ-ՖԱՆ-ԿՈՒԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Ֆրանսացի զինուորականի մը քննադատութիւնը.— Երկու բանակներուն ընթացքը.— Քուրոքի եւ Քուրոբաթքին զօրավարները։

Ֆրանսացի զինուորական հրապարակագիր մը սա կարծիքը կը յայտնէ Ռուա-Ֆան-Կուի ճակատամարտին նկատմամբ. —«Նորէն հարկ կ'ըլլայ խօսիլ Ռուա-Ֆան-Կուի ճակատամարտին վրայ։ Թոքիոյէն ու Բեդերսպուրկէն առնուած պաշտօնական հեռագիրներ ցոյց կուտան թէ այդ ճակատամարտը կատարուած է երկու բանակին համար ալ փառաւոր կերպով։ Ռուսներուն կողմէ Քէրնիկրոս զօրավարը, ծնօտը ջախջախուած ըլլալով հանդերձ, շարունակեց ճակատամարտը եւ անոր հետեւորդ սպաները նախամեծար համարեցին պատերազմի դաշտին վրայ մեռնիլ, քան թէ դրօշները յանձնել թշնամիին։ Թնդանօթաձիգները կրկին անգամ ստացուած հրամաններու վրայ միայն հաւանեցան նահանջել։ Ճափոններուն գալով, անոնք ալ, առանց կարեւորութիւն տալու աջէն ու ձախէն անձրեւի պէս տեղացող ռուսական գնդակներուն, սուինով յարձակում կատարեցին, ինչ որ շատ հիանալի է։ Այդ յարձակումները թէեւ բազմաթիւ կորուստներու պատճառ կ'ըլլային, սակայն Ճափոնները դարձեալ ետ չէին քաշուեր. պատերազմի դաշտին վրայ մեռան, սակայն չնահանջեցին։ Անկարելի է չզմայլիլ այդ քաջերուն արիութեանը վրայ։ Հետեւաբար ձեռք բերուած արդիւնքը եթէ նկատողութեան առնենք, կը տեսնենք թէ Ճափոնները հասած են իրենց հետապնդած նպատակին։ Անոնք ամէն օր դէպի հիւսիս յառաջանալ որոշած ըլլալով, իրենց թշնամին վրայ յարձակեցան ու հակառակ կորուստներ տալէն՝ կռանքնին պաշտպանելու մասին իրենց անհոգութեամբը։ Կորուստներու այդ թիւը յայտնի է թէ ամէնէն նուազագոյնն է, սակայն վերջապէս նահանջելու պարտաւորեցին թշնամին՝ հարիւրաւոր գերիներ եւ տասնըրեք թնդանօթ գրաւելէ ետքը անոր ձեռքէն։ Ռուա-Ֆան-Կուի ճակատամարտին արդիւնքը Ռուսներուն համար, իրենց ցոյց տուած քաջագործութեան հակառակ, շատ աղետալի եղաւ, ինչ որ կարելի չէ ուրանալ։ Այդ ճակատամարտին մէջ Ռուսները կորսնցուցին գրեթէ իրենց բոլոր թնդանօթները։ Այդ պարագան նոր մըն ալ կ'աւելցնէ Եալուի եւ Քին-Չէուի ռուսական ձախողումին վրայ։ Կ'երեւայ թէ Շթաքէլպէրկ զօրավարը, ինչ-[illegible] զօրավարը, պաշտպանելիք ամրոց մը չունենալով ստիպուած էր յուսահատաբար կռուիլ իր գրաւած դիրքերուն։ Հաւանական է որ Շթաքէլպէրկ զօրավարը պաշտօն ունէր, երբ դէպ որ թշնամին ետ մղելու չափ ոյժ չունի, նահանջել եւ ապագային կատարուելիք ճակատամարտին համար իր զինուորներուն գոյութիւնը պահպանել։ Քուրոքի զօրավարը կեցուցած է իր շարժումները։ Ճափոնցիները չեն շարունակեր իրենց յառաջխաղացութիւնը դէպի Լեաօ-Եանկ եւ Հայ-Չէնկ։ Անոնք նոյն իսկ ետ մղուած են Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի կողմերէն։ Այդ պարագան ցոյց կուտայ թէ Քուրոքի զօրավարը բացարձակապէս որոշած է իր գրաւած դիրքերուն մէջ մնալ եւ Քուրոբաթքին զօրավարին շարժումներուն արգելք ըլլալ »

ՃԱՊՈՆԻ ԳԵՐԻՆԵՐԸ

Ռուսիոյ մէջ.— Բազմաթիւ գերիներ.— Քուրոբաթքին զօրավարին պատուէրը։

Կը ծանուցուի թէ մօտերս գերի ինկած ճափոնցի հազար սպաներ ու զինուորներ Բէնզա պիտի ժամանեն եւ պիտի պատսպարուին Բէնզայի, Խարքովի, Բոլթավայի ու Քազանի զօրանոցներուն մէջ։ Այդ չորս քաղաքներուն մէջ բնակութեան վայրեր պիտի պատրաստուին չորս հազար գերիներու համար։ Անշուշտ զարմանք կը պատճառէ Ռուսներուն կողմէ այդքան բազմաթիւ գերիներ բռնուելու պարագան։ Թոքիոյի հեռագիրները բնաւ չծանուցին թէ նոյն իսկ ճափոնական զինուոր մը գերի ինկած ըլլայ ռուսական շրջման պահակներու կամ յառաջապահներու ձեռքը։ Միւս կողմէ ճափոնական բանակները կը պարծենան թէ իրենք բնաւ գերի չեն ըլլար, նախամեծար համարելով մահը։ Ճափոնցի գերիներուն նկատմամբ Քուրոբաթքին զօրավարը հրամանագիր մը հրատարակեց՝ ծանուցանելով թէ ռուս զինուորները պէտք է բարեկրթութիւն եւ մարդասիրութիւն ցոյց տան քաջարի հակառակորդներու նկատմամբ զորս ճակատամարտներու բաղդը իրենց ձեռքը կը ձգէ։ Ռուս զինուորները պարտաւոր են դարմանել ճափոնցի վիրաւորները, այն միեւնոյն անձնուիրութեամբ զոր ցոյց պիտի տային իրենց ընկերներուն նկատմամբ. նաեւ պարտական են թաղել պատերազմի դաշտին վրայ մեռնող Ճափոնները եւ զինուորական պատիւներ ընծայել անոնց։ Պէտք է ըսել թէ Ճափոններն ալ միեւնոյն մարդասիրութեամբ կը վարուին ռուս վիրաւորներու եւ գերիներու նկատմամբ։

ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Հերքում մը.— Անգլիոյ թագաւորին ու կառավարութեան ընթացքը.— Պատերազմին վերջաւորութիւնը։

Դիւանագիտական ամէնէն լաւագոյն թերթին Բոյթիքէ Քորէսբոնտէնցի Լոնտոնի թղթակիցը միջնորդութեան մը զրոյցներուն վրայ հետեւեալը հաղորդած է նոյն լրագրին.— «Նորէն ըսուեցաւ որ Էտուարտ թագաւորը կ'աշխատի իր ազդեցութիւնը բանեցնել Բեդերսպուրկի մէջ, որպէսզի պատերազմի դէպքերը երբ պատեհ առիթը ընծայեն, Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ բանակցութեանց ձեռնարկուի՝ թշնամութիւնները դադրեցնելու համար։ Արդ, իրականութեան բոլորովին հակառակ է այդ տեսակ նպատակ մը վերագրել Էտուարտ թագաւորին։ Բացարձակապէս անհաւանական է որ միջնորդութեան մը գաղափարը ունենան Անգլիոյ թագաւորը եւ կառավարութիւնը։ Լոնտոնի դահլիճին յայտարարութիւններէն եւ ո՛չ մէկը ամենափոքր նշան մը ցոյց տուած է այդ կարգի ծրագրի մը. նոյն իսկ կարելի է ըսել որ աւելի տարր հակառակը հաստատող նշաններ կան։ Հետեւաբար ամենափոքր պատճառ մը իսկ չկայ այդ տեսակ ծրագրի մը վրայ խօսելու։ Արդէն թէ՛ Ռուսիոյ եւ թէ Ճափոնի իրազեկ ակումբներուն կողմէ եղած յայտարարութիւններէն ալ կը հասկցուի որ պատերազմը պիտի շարունակուի մինչեւ վերջնական ելքը։ Բորթ-Արթուրի անկումը թէ՛ Ռուսիոյ եւ թէ Ճափոնի կողմէ իբրեւ վճռական դէպք մը պիտի չնկատուի։ Չի յուսացուիր որ պատերազմիկ երկու կողմերէն մէկը, նոյն իսկ եթէ մեծ ճակատամարտ մը կորսնցնէ, այդ պարագան բաւական նկատուի սահմանելու պատերազմին վերջաւորութիւնը։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Պատերազմի արգիլեալ նիւթեր.— Անգլիացի վաճառականները.— Անգլիոյ կառավարութիւնը.— Օրինական տրամադրութիւններ։

Ռուսիոյ այն յայտարարութիւնը թէ պատերազմի առթիւ Միջերկրական Արեւելքի ջուրերէն անցնելիք ամէն տեսակ արմտիքները պատերազմի արգիլեալ նիւթ պիտի նկատէ, անգլիացի արմտիքի վաճառականներու կողմէ բողոքներու պատճառ եղաւ։ Լոնտոնէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, նոյն վաճառականները ձեռնարկեր են այդ մասին բողոք մը տալու բրիտանական կառավարութեան։ Այդ բողոքը կ'երեւայ թէ նկատողութեան պիտի չառնուի նոյն կառավարութեան կողմէ, վասն զի Թրանսվաալի պատերազմին առթիւ Անգլիա պատերազմի արգիլեալ նիւթ նկատեց արմտիքները, որով Տէլակոայի ծովածոցին մէջ գրաւեց ամերիկեան ալիւր բեռցած հոլանտական նաւ մը։ Անգլիոյ կառավարութեան օրէնքը կը թոյլատրէ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը, երբ հարկ ըլլայ, կրնայ աւելցնել կամ պակսեցնել արգիլեալ համարուելիք առարկաները եւ թէ այդ մասին օրինական արգելքը կրնայ գործադրելի ըլլալ իր յարմար դատած ապրանքներուն համար։ Քանի որ օրինական այդ տրամադրութիւնը կայ, ուրեմն յայտնի է թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը նկատողութեան պիտի չառնէ Լոնտոնի վաճառականներուն բողոքը թէ Ռուսիա պատերազմի արգիլեալ նիւթ կը նկատէ ածուխները եւ ամէն տեսակ արմտիքները։ Ժամանակին Ֆրանսա առաջարկեց որ միայն պատերազմական նպատակները ձեռք բերելու ծառայող առարկաները՝ զէնք, զինուորական հագուստ եւ այլն պատերազմի արգիլեալ նիւթ նկատուին, իսկ արմտիքներուն համար բացառութիւն ըլլայ, սակայն Անգլիա չընդունեց այդ առաջարկութիւնը, որով մինչեւ հիմա միջազգային վերջնական որոշում մը չէ տրուած թէ արմտիքները պատերազմի արգիլեալ նիւթ են թէ ոչ։ Վերագրեալ պատճառներուն համար Ռուսիա միշտ պիտի արգիլէ պատերազմի դաշտին մօտ եղած երկիրներէն արմտիքներու անցքը։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վլատիմիր մեծ դուքսին յայտարարութիւնը.— Պատերազմին առաջ բերած տպաւորութիւնը.— Ճափոնի լրտեսները։

Քանի մը օր առաջ Վլատիմիր մեծ դուքսը, բարձրաստիճան պաշտօնատարներու հետ տեսակցած պահուն, սա յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Ճափոնները որքան որ Մանչուրիոյ հողին վրայ գտնուին, անդրսիպերիական երկաթուղին ամէն օր ռուսական զինուորներ պիտի փոխադրէ՝ անոնց դէմ կռուելու համար։ Անկարելի է որ տեղի տանք եւ բնաւ տեղի պիտի չտանք։ Որքան ատեն որ պէտք ըլլայ՝ ռուսական թնդանօթը պիտի պատասխանէ ճափոնական թնդանօթին եւ վերջին խօսքը Ռուսներունը պիտի ըլլայ»։ Մեծ դուքսին այս խօսքերը լաւ տպաւորութիւն մը առաջ բերին Բեդերսպուրկի մէջ։

— Աֆղանիստանի էմիրը մանաւանդ թղթաբերով կը ստանայ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի պատերազմին վերաբերեալ լուրերը եւ միշտ անոնց վրայ կը խօսի իր շուրջը գտնուողներուն հետ։ Նովոյէ Վրէմիա այնպէս կը նկատէ թէ Աֆղանիստանի էմիրին այդ հետաքրքրութիւնը ուշագրաւ է թէ՛ Ռուսիոյ եւ թէ Անգլիոյ համար, քանի որ Աֆղանիստան այդ երկու տէրութեանց միջեւ արգելակ մըն է։ Հնդկաստանի մէջ ալ ընդհանուր հետաքրքրութեան առարկայ է ռուսեւճափոնական պատերազմը, [illegible] որ բրիտանական բարձ. աստիճան պաշտօնատարներու ուշադրութեան առարկայ կ'ըլլայ. նաեւ կը վախնան թէ մի՛ գուցէ ճափոնական մեծ յաջողութիւնները վնասեն եւրոպացիներուն ազդեցութեանը բնիկներուն հանդէպ։ Հնդկաստանի բնիկ թերթերը մեծ խնամով կը հրատարակեն պատերազմին լուրերը, իսկ անգլիական լրագիրները օր օրի կը փոխեն իրենց լեզուն։ Ճափոնական յաջողութեանց երկիւղը կը սկսի երեւան գալ եւ Ռուսիոյ մասին համակրութիւնները շատ զօր[illegible]։

— Թոքիոյի մէջ լրտեսութեան երկիւղը ճշմարիտ մոլութիւն մը եղած է։ Քամի անուն տեղակալ մը որ Հէրոշիմա կը գտնուէր, անձնասպան եղաւ ճափոնական դրութեամբ՝ այսինքն փորը ճեղքելով. պատճառը այն էր թէ հայրենակիցները իրմէ կը կասկածէին իբրեւ լրտես։ Քանի մը տարի առաջ այդ սպան Ճափոնի կառավարութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօնով Բեդերսպուրկ ղրկուած եւ հոն յարաբերութիւններ հաստատած էր։ Ճափոն վերադառնալէն ի վեր միշտ կը թղթակցէր ռուս կնոջ մը հետ։ Ասոր համար է որ իբրեւ լրտես կ'ամբաստանուէր։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Ռուս սպայի մը կարծիքը ճափոնական բանակին վրայ.— Ճափոնական հետեւակազօրքը.— Հրետանին ու հրացանները։

Ռուս հետեւակազօրքի վիրաւորուած սպայ մը, որ Մանչուրիայէն դարձած է, սա շահեկան տեղեկութիւնները կը հաղորդէ ճափոնական զօրքերուն վրայ. — Անոնց քալելու կարողութիւնը երեւակայուածէն շատ աւելի է։ Կ'արագ են, օրերով, մագլցիլ լեռներն ի վեր, եւ հրետանին անցընել լայն ու խոր հեղեղներու մէջէն. հիմա որ ամառը եկած է, յորդ կօշիկներ կը հագնին եւ իրենք կը կարկատեն զանոնք։ Շատ կը մսին, բայց տաքին ալ կը դիմանան։ Պաշարներու վարչութիւնը, սպառազինութեանց, զէնքերու եւ ռազմամթերքի կազմակերպութիւնը ամէն գովեստէ վեր է։ Անոնց շարժումները դանդաղ են, ինչ որ պէտք է վերագրել ազգային նկարագրին, գործի սկսելէ առաջ պէտք է ամէն բան պատրաստ եղած ըլլայ։ Հրետանին շատ վարժուած է եւ թնդանօթաձիգները անհաւատալի պաղարիւնութեամբ կը գործածեն իրենց թնդանօթները։ Գալով ճափոնական հեծելազօրքին, միջակէն ալ վար է։ Ասիկա պէտք է վերագրել ո՛չ թէ ձիերու տեսակին, այլ զինուորներուն, որոնք կարծես կը վախնան իրենց հեծանելիներէն եւ [illegible]։ Անձնապահ հեծելազօրքին կէտամածին մէջ կը գործածուին աւստրալեան ձիեր, իսկ սպաները անգլիական ձիեր կը հեծնեն։ Միւս գունդերը տեղական ձիերու վրայ կը հեծնեն, որոնք լաւ երեւոյթ չունին եւ խեռ են, թէեւ մեծ յոգնութիւններ կրելու վարժ ըլլան։ Ձիաւորներու գործածած քարապինը կարճ ու վայելուչ է եւ հեռուները կ'երթայ։ Ճափոնցիները բնաւ չպիտի կրնան լաւ ձի նստիլ, իրենց փոքր սրունքներուն պատճառաւ։ Հետեւակազօրքի հրացանը աւելի թեթեւ է ռուսականէն եւ շատ ճիշդ նշան կ'առնէ։ Կարգապահութիւնը կատարեալ է։

ՔՈՒՐՈՔԻԻ ԾԱԳՈՒՄԸ

Ճափոնցի զօրավարը ի՛նչ ծագում ունի.— Ֆրանսացիի մը յարաբերութիւնները ճափոնուհիի մը հետ.— Զաւկի մը ծնունդը։

Ճափոնցի Քուրոքի զօրավարը ֆրանսական ծագում ունի։ Փարիզեան թերթ մը վերջերս կը ծանրանար այս խնդրին վրայ, յենլով իր ընթերցողներէն մէկուն կարծիքին։ Պ. Ժոզէֆ Քիւրիք տը Սիէրք անուն մարդ մը, Չին բնակած միջոցին, յարաբերութիւններ ունեցեր է նորատի ճափոնուհիի մը հետ, որ զաւակի մը ծնունդ տուեր է։ Այդ տղան ուրիշ մէկը չէ եթէ ոչ Քուրոքի զօրավարը։ Ժոզէֆ Քիւրիքի եղբայրը, որ մաքսատան քննիչ եղած եւ հիմա հանգստեան կոչուած է, սա տեղեկութիւնները կու տայ ճափոնացի հերոսին վրայ.—«Քուզէն տը Մոնթէպանի հետ, 1859-1860 ին, եղբայրս պատերազմած էր Չինու մէջ։ Ժոզէֆ յաճախ խօսած էր ինծի դեռատի ճափոնուհիի մը հետ ունեցած յարաբերութեանց մասին, բայց առանց յայտնելու զաւկի մը ծնունդը։ Ո՛չ ես, եւ ո՛չ ալ միւս եղբայրս, Ժօրժ, տեղեկութիւն չունինք թէ Ժոզէֆ թղթակցած ըլլայ Քուրոքի զօրավարին հետ։ Ինչ որ տարակոյս կը պատճառէ ինծի, զօրավար Քուրոքիի տարիքն է, որ վաթսուն երկու կը հաշուուի, մինչ եղբայրս 1859ին միայն Չին գտնուած է. հետեւաբար, իր զաւակը 42 տարեկան միայն կրնայ ըլլալ»։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԻԱՕ-ԵԱՆԿԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ՄԵԾ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 յունիս. — Ռէօթէր կը ծանուցանէ թէ Լիաօ-Եանկի մէջ մեծ ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է Քուրոբաթքինի եւ Քուրոքի զօրավարներուն բանակներուն միջեւ։

—Նիու-Չուանկի բնիկներէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, Ճափոնները գրաւեր են Լիաօ-Եանկը։

—Հեռագիր մը, որուն նկատմամբ դեռ մանրամասնութիւն չկայ, կը ծանուցանէ թէ Ճափոնները, ճակատամարտէ մը ետքը, Լիաօ-Եանկը գրաւեր են։ Քուրոբաթքին զօրավարին հրամանատարութեանը տակ գտնուած եւ Լիաօ-Եանկի կողմերը պաշտպանող ռուսական բուն իսկ մեծ բանակը կատարեր է այդ ճակատամարտը։

ՆԻՈՒ-ՉՈՒԱՆԿ. — Ռէօթէրի մէկ հեռագրին նայելով, կը հաստատուի այն լուրը թէ ճափոնական հեծելազօրքը Լիաօ-Եանկի վրայ յարձակեր է չորեքշաբթի օրը։ Միսիոնար մը բնիկներէն լուր առեր է թէ Լիաօ-Եանկի առջեւ ճակատամարտը յունիս 20ին ալ շարունակուեր է եւ թէ Ճափոնները յունիս 21ի կէսօրին գրաւեր են քաղաքը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Նիու-Չուանկէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ բուռն ճակատամարտներէ վերջը, որոնք տեղի ունեցան չորեքշաբթի եւ կիրակի օրերը, ճափոնական հեծելազօրքը Լիաօ-Եանկ մտեր է երեք կէսօրէն վերջ։ (Վերապահութեամբ)։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Ռուսները կորսնցուցեր են Բայ-Չէուի մօտ կատարուած ճակատամարտը։

ՊՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԼՈՆՏՈՆ.— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Պորթ-Արթուրէն հեռացող չինացիներ ամէն օր Չէ-Ֆու կը ժամանեն։ Ասոնք կ'ըսեն թէ Պորթ-Արթուրի հրամանատարը ուտելիքներու մասին խնայողութիւն մը ընելու համար է որ չինացիները դուրս հաներ է քաղաքէն։

— Ռուսական նաւատորմը նորոգուած ըլլալով պիտի կրնայ պաշարման ատեն եւ Ճափոններու յարձակումներուն դիմադրել։

ՓԱՐԻԶ.— Պորթ-Արթուրի հրամանատար Շթէսէլ զօրավարը յաջողեցաւ Ալեքսիէֆ ծովակալին եւ Քուրոբաթքին զօրավարին ղրկել նամակ մը՝ ծանուցանելով թէ իր դիրքը լաւ է եւ թէ զինուորները կատարեալ վստահութիւն ունին։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴՐԱՆԱՒ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

ՓԱՐԻԶ, 22 յունիս. — Սքրիտլով ծովակալը Վլատիվոսթոքի նաւատորմինովը ընկղմեց ճափոնական փոխադրանաւ մը, ուր կը գտնուէին [illegible] Դ. զօրաբանակին հրամանատարը եւ սպայակոյտը։

— Դեռ յայտնի չէ թէ այդ փոխադրանաւին մէջ ո՛րքան զինուորներ կային եւ թէ ո՛րքանը ազատուած ու ո՛րքանը խեղդուած են։

ԽԻԼՔՈՎ ԻՇԽԱՆԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Իրքուցքէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ ճամբաներու եւ հաղորդակցութեանց նախարար Խիլքով իշխանը յունիս 28ին Բեդերսպուրկ պիտի դառնայ։ Օգոստոսին նորէն Սիպերիա պիտի ուղեւորի՝ Պայքալ լիճին հարաւային կողմը շինուող երկաթուղիին բացման ներկայ գտնուելու։

ՀՐԷԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հրէական մնայուն թատրոն Լոնտոնի մէջ.— Հրէական թատերախաղեր.— Թատերախումբը։

Լոնտոն հրէական մնայուն թատրոն մը պիտի ունենայ, նոր ձեւով եւ պերճօրէն։ Թատերական խումբը պիտի կազմուի ցամաքային Եւրոպայի եւ Ամերիկայի լաւագոյն դերասաններէն, որոնք լաւ սերտած են հրէական դրամները։ Հրէական թատրոնին, Օրիոնի (այս պիտի ըլլայ թատրոնին անունը) յատակագիծերը պատրաստուած են Պէրթ Քըրիւ անուն ճարտարապետին կողմէ։ Աշխատութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ ամիս։ 1,100,000 ֆրանքի գումար մը յատկացուած է թատրոնին շինութեան։ Անգլիոյ մէջ միակ մնայուն թատրոնը պիտի ըլլայ, ուր անգլիերէն լեզուով թատերախաղեր չպիտի ներկայացուին։ Այս թատերական ձեռնարկին ուժ տուող Ընկերութեան բոլոր անդամները հրեայ են։ Օրիոն թատրոնը 2000 հոգիի համար տեղ պիտի ունենայ. վերապահեալ տեղերուն գինը 60 սանթիմէն մինչեւ 6 ֆրանք պիտի ըլլայ։

ԿՕՇԻԿ ՆԵՐԿՈՂՆԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ

Նորօրինակ մրցում Լոնտոնի մէջ.— Ոսկի ճաղրամի արժանացած։

Մրցումի դարուն մէջ կը գտնուինք. ամէն բանի համար մրցումի հանդէսներ կը կազմակերպուին։ Ասոնց մէջ ամէնէն եզականն է Լոնտոնի կօշիկ ներկող՝ներուն միջեւ կատարուած մրցումը։ Առատ թէյէ մը յետոյ, մրցակիցները եւ քննիչ մասնախումբի անդամները պահ մը հաւաքուեցան լորտ Քինմաւրտի նախագահութեամբ։ Վեց հոգի իրենց կօշիկները երկարեցին ներկարարներուն առջեւ, որոնք յարձակեցան վեց զոյգ կօշիկներու վրայ, հրաշալի արագութեամբ ու ճարտարութեամբ խոզանակ շարժելով ու փայլեցնելով։ Սմիթ անուն կօշիկ ներկող մը ոսկի նշանդրուաւ ստացաւ, մէկ տարուան համար։ Յաջորդ տարի դարձեալ պիտի մասնակցի բացուած մրցումին։ Սմիթ ամէն կողմէ շնորհաւորութիւններ կը ստանայ, երբ կը փայլեցնէ իրեն ներկել տուողներուն կօշիկներնին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան վիճակագրութեանց դիւանին տեսուչի օգնական Էմին էֆ.ի։ Սալիսէի աստիճան՝ եռամսեայ արհեստաւորներու քննիչ Մէհմէտ էֆ.ի։

— Էտիրնէի եւ Սէլանիկի նահանգներուն դատական քննիչներէն Մելքոն էֆ.ի յաջորդեց Տիարպէքիրի եւ Խարբերդի նահանգներուն դատական քննիչի օգնական Մասրիճեան Յարութիւն էֆ.։

— Իւթիւճի ոսկի նշանդրուաւ տրուեցաւ Գարամանի հրամանատար Գնդապետ Ալի պէյ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ. — Սէլանիկի, Գոսովայի եւ Մանաստրի նահանգաց մէջ երկրաշարժէն վնասուողներու համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 13,950 ղրուշի։

— Ռումէլիի նահանգաց մէջ համախմբուած կայս. զինուորներու ձմեռուան պէտքերուն համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 1,678,219 ղրուշի։

— Ախթէպիւրէ, Միտիլի, Իւչ Ա[illegible] եւ շրջականներու կարօտեալներուն համար մինչեւ հիմա 1,102,507 ղրուշ հանգանակուեցաւ։

ԿԱՅՍ. ՀՈԳԱԾՈՒԹԻՒՆ. — Վեհ. Սուլթանը, մասնաւոր պաշտօնատար մը ղրկելով մաքսային Խորհուրդին նախագահ Սիւրէեա պէյի ապարանքը, ցաւակցութիւն յայտնել տուաւ անոր որդւոյն մահուանը առթիւ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ալըպաշըր եւ Ագ Հիսար թորփիլլանաւակները անցեալ օր Ճէնովայէն ճամբայ ելեր են դէպի Միտիլի։

— Քիլի մէջ (Գերմանիա) նորոգուող Ասարը Թէվֆիգ մարտանաւին նորոգութիւնները աւարտելու վրայ ըլլալով, անտեղ պիտի յանձնուի օսմ. կառավարութեան պաշտօնեաներուն։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ կուսակալը, Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչը եւ Սէլանիկի օտար հիւպատոսները փոխադարձ այցելութիւն տուեր են Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար Կայյարտ ծովակալին։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.— Կ. Պոլսոյ ամբաստանիչ ատեանը ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակեց Կոզուրի էֆ.ի դէմ որ Փարիզ փախած ըլլալուն եւ խռովարարներու դասակարգին պատկանելուն համար իբրեւ ձերբակալելի ամբաստանուած է եւ եղեռնադատ ատեանին առջեւ պիտի դատուի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան, անցեալ օր Օսմ. Պանքան երթալով, տեսակցեցաւ ընդհանուր Տիօրէն Պ. Տըֆէյի հետ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Անատոլուի եւ Ռումէլիի երկրագործական կեդրոններուն մէջ արմտիքներու ներկայ կացութիւնը դեռ վերջնականապէս չէ հաստատուած։ Անատոլուի զանազան տեղերը թէեւ օգտակար անձրեւներ տեղացած են, սակայն ուրիշ տեղեր ալ անձրեւի պէտք կայ, հակառակ պարագային գործնական վարուցանքը դժուարութեան կը հանդիպի։ Ռումէլիի մէջ տեղացած անձրեւները ձմեռուան հունձքերուն թէեւ նպաստած են, բայց հիմակուան երաշտութեան պատճառաւ կորեկը անցեալ տարիէն հարիւրին 60-70 պակաս է։ Ձմեռուան ցորենի բերքն ալ հարիւրին 10-20 պակաս է անցեալ տարիէն, սակայն ցորենի հրապարակին ներկայ վիճակը լաւ է՝ պատրաստ ապրանքները վաճառուած ըլլալուն համար։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ Թարգման Խայրէթին պէյ արտօնուեցաւ Եալովայի ջերմուկները երթալ՝ անձը դարմանելու համար։

ՍՊԵՐԷՆ կը գրեն մեզ մայիս 30 թուով.—«Սպեր-Բաբերդի ճամբան հարթելու հրամանին կը սպասուի։ Էրզրումէն Թորթում տանող ուղին հարթելու համար Սպերէն ալ գործաւորներ կը տարուին, այդ ճամբան անտառներու ճամբան է, եւ Էրզրումին է որ պիտի օգտուի անկէ։ Զրոյց կը շրջի թէ Րիզէէն Սպեր-Էրզրում խճուղի մը պիտի բացուի. այն ատեն փոխանակ Տրապիզոնի՝ փոխադրութեանց կեդրոն պիտի ըլլայ Րիզէ, եւ Սպեր պիտի դառնայ Բաբերդ մը. բայց միեւնոյն ատեն Սպեր-Բաբերդի ճամբան դարձեալ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (89)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Ե.

ՊԱՏՈՒՈՅ ԳԻՆԸ

— Ի՛նչ կ'ուզեմ մի... պատասխանեց Նօտարը բաւական բրտօրէն— կ'ուզեմ..., բայց դուն ալ ինծի չափ գիտես թէ ի՛նչ կ'ուզեմ։ Գնա իմաց տուր կոմսուհիին որ եկած եմ եւ իրեն կը սպասեմ սալոնը։ Ո՛հ, շուտ ըրէ։

Նօտարը կը դուզէր սենեկապանուհին, ինչ որ ընթացիկ սովորութիւն մըն է Պրըթօնի մէջ, տէրերու եւ ծառաներու յարաբերութեանց միջեւ։ Նաեւ հոն ծառաները հլու եւ տէրերը յարգանքով շրջապատուած ըլլալու են։ Արդ, Պրիւլէ որ իր տէրը չէր, ո եւ է յարգանք չէր ներշնչեր այդ սենեկապանուհիին, Ֆինիսթէռցիի, որ քանի տարիէ ի վեր Բէրհուսրն ընտանիքին ծառայութեան մէջ կը գտնուէր։

— Նախ դուք ըսէք, պատասխանեց սպասուհին ամբարտաւան շեշտով մը. կարծեմ թէ կրնայիք դուք ըսել ինծի։ Գլխարկնիդ հանելն ալ նեղութիւն չպիտի պատճառէր ձեզի։ Դուք ի՛նչ կը խորհիք այդ մասին։

— Կը խորհիմ թէ ըսաւ Նօտարը բարկօրէն, լիրբ մըն ես դուն եւ թէ այդքան չպիտի պոռչտայիր, եթէ երբեք քեզ թելադրած չըլլային։ Բայց հանդարտէ աղջիկս. լեզուդ քեզի քաշել պիտի տամ քիչ ատենէն. ես եմ այդ բանը ըսողը։

— Կարելի է ձեր ըսածը, պատասխանեց սպասուհին, բայց մինչեւ այն ատեն իրաւունք չունիք հոս մնալու, առանց կանխաւ իմաց տալու, մանաւանդ երբ հիւանդներ կան տան մէջ։

— Հիւանդնե՞ր մի, հարցուց Պրիւլէ։ Ի՛նչ կ'ըսես։ Ո՞վ է հիւանդը։

— Ջերմորդեցի՛ն ձեզի.— Օրիորդ Իվօ՛ն հիւանդ է, եւ ծանրապէս հիւանդ, բժիշկին ըսածին նայելով։

Կարմիր դղեակին տէրը կանգ առաւ։ Չէր կանխատեսած այդ ենթադրութիւնը։ Իվօնի ծանրապէս հիւա՛նդ ըլլալը կը խանգարէր իր ծրագիրները։

— Աղջիկս, բան մը չեմ գիտեր ըսաւ Նօտարը մեղմ շեշտով մը։ Այդ պարագային՝ չեմ պնդեր տիկին կոմսուհին տեսնելու մասին։

Այս անգամ «տիկին կոմսուհի» կ'ըսէր եւ ո՛չ թէ «կոմսուհին»։ Իր անվայել ընթացքին պատճառած խղճի խայթը չէր որ զինքը կերպարանափոխ կ'ընէր, այլ կ'ըմբռնէր թէ այդ սպասուհին կրնար զինքը բամբասել իբր անկիրթ, ինչ որ կրնար բերնէ բերան տարածուիլ եւ վնասել իր համբաւին։ Արդ հարկ չկար որ այդ համբաւը արատաւորուէր նոր չարախօսութեամբ մը։

Ուստի Նօտարը կը պատրաստուէր նահանջել, շատ սրտնեղած այդ ցաւալի միջադէպին համար, երբ տիկին տը Բէրհուսրն երեւան եկաւ անդաստակին մէջ։ Վիճաբանութեան աղմուկը լսած ու վազած եկած էր, վերջ տալու համար անոր։ Այդ կնոջ մէջ կար, եզական հակադրութիւն, կռուազան բնազդ մը ու կորովի բացարձակ պակաս մը։ Պայքար կը մղէր, յետոյ անձնատուր ըլլալու համար ամօթապարտ կերպով։

Բայց այս անգամ շատ նպաստաւոր առիթ մը կը ներկայանար՝ իր թշնամին գէշ դիրքի մը մատնելու համար։

Ուստի վեհաշուք կերպով յառաջացաւ, մէկ շարժումով ճամբեց հաւատարիմ սպասուհին, եւ անձամբ բանալով սրահին դուռը, ներս մտցուց Նօտարը, առանց ո եւ է խօսք արտաբերելու։

Երբ առանձին մնացին, խաւ եւ բռնազբօս ձայնով մը, կոմսուհին հարցապնդեց Նօտարը։

— Պարոն Պրիւլէ, ձեզի արժանավայել գործ մը ըրիք, իր աղջկան սնարին վերեւ գտնուող մայր մը վրդովելով եւ անոր վիշտը աւելցնելով այնպիսի բաներու յիշատակներով, որոնք տակաւին [illegible] ըրած են այս ընտանեկան յարկը։ Ասիկա կրնայ բնական թուիլ ձեզի. սակայն չեմ կարծեր որ համարձակիք հանրութեան մէջ պարծիլ այդ մասին։

Նօտարին զարմանքը պաշտպանութեան ո եւ է միջոց չէր ձգեր իրեն։ Այդ պահուն Պրիւլէ ամօթապարտ կը զգար ինքզինքը, այդպիսի դիրքի մը մէջ գտնուելուն համար։ Այնպէս չէր որ պիտի կրնար յաջողցնել իր գործը եւ Իվօնի սիրտը շահիլ, եթէ երբեք այս վերջինը իմանար իր դիմումը։

Սակայն մի քանի ձախող շարժումներ ընելէ յետոյ Նօտարը յաջողեցաւ խօսիլ եւ օրուան այդ ժամուն մէջ իր ներկայութեան պատճառը բացատրել։

Անտարակոյս, եթէ գիտնար օրիորդ Բէրհուսրնի գլխուն եկած փորձանքը, իբր բարեկամ պիտի այցելէր, որպիսութիւնը հարցնելու համար մանկամարդ աղջկան։ Տիկին կոմսուհիին կը թախանձէր տարբեր մեկնութիւն մը չտալ իր այցելութեան, որ շատ բարեկամական զգացումներէ թելադրուած էր։

Պարագայէն օգտուելով, իր կատարած գարշելի դերը կարելի եղածին չափ մեղմացնելու համար, հաւաստեց, ըսելով թէ իր այդքան կանուխ այցելութեան նպատակն էր համաձայնիլ յառաջադրութիւններու մասին, որպէսզի պարտատէրը կարենար վճարել։

Նօտարը մեծանձն ցոյց տուաւ ինքզինքը եւ յայտարարեց թէ, նկատի առնելով կացութիւնը, չէր ուզեր իր յաճախորդուհիին կոկորդէն բռնել։ Գէշ [illegible]ութիւն մըն էր արդէն, որմէ [illegible] աւելցաւ կամ[illegible] հին։

Այս վերջինը օգուտ քաղեց այն անակնկալ առաւելութենէն զոր կ'ընծայէր այդ դրուագը։ Քանի մը յոխորտ բառերով [illegible] յետոյ Նօտարը, հաճեցաւ ընդունիլ անոր զիջողութիւնը եւ իր պատասխանը յետաձգեց Իվօնի ապաքինումէն յետոյ։ Պրիւլէ իր կողմէ մեծ զիջողութիւն մը ցոյց տուած չըլլալ, [illegible] ծախսելով, քանի որ օրիորդ Բէրհուսրնի հիւանդութիւնը գործելու ամէն միջոց կը զրկէր զինքը. հարկ էր սպասել այն օրուան, դեռ անստոյգ, երբ զինքը պիտի [illegible], եթէ երբեք [illegible], դժնդակութեան պատրաստուելու համար։

(Շարունակելի)

պիտի հարթուի, ըստ որում ան պիտի ստանայ Կիւմիւշխանէի մեծ խճուղիին հանգամանքը։ Գարնան երեք ամիսներն ալ ցուրտով անցուցինք. երէկ եւ այսօր տաքի երես տեսանք. ուստի Թթաստանները չեն խոստանար մեզ յունիսին տալ թութի բերքը. ուրիշ պտղատու ծառեր դեռ նոր կը բանան ծաղիկները. սակայն Սպերցիք գոհ են այս վիճակէն, ըստ որում մինչեւ ցարդ ազատ մնացին եղանակին վնասակար միջատներէն։ Տեղական պաշտօնեաները, որոնք մեծ մասամբ կը կազմեն տեղւոյս դիւրակեաց դասակարգը, պարտէզներ վարձած են այժմէն, ամառը այդ տեղեր փոխադրուելու համար. Մեծամասնութիւնը խասապա բռնած պարտէզները կ'երթան. խասապա կը պատկանի Կան եւ Մաթուսանց գիւղերուն, եւ արդարեւ դրախտն է Սպերի։»

ԱՏԱՆԱՅԷՆ յունիս 3 թուականով հետեւեալը կը գրեն մեզ։ —«Երկրագործին ու այգեգործին բերքերը եւ արտադրութիւնները լաւ եւ առատ չեն այս տարի եւ անցեալ տարուընէ շատ քիչ կը կարծուի. բան մը որ աւելի ցաւալի է, այն է թէ բերքերը անցեալ տարուան պէս բարձր գին չունին. գնումները շատ դանդաղ են եւ հրապարակի վրայ գիները միշտ ինկած են։ Այգիներուն մեծագոյն մասը «Ֆիլոքսէրա» հիւանդութեամբ վարակուեցան, այնպէս որ տերեւաթափը հիմակուընէ սկսած է, կրնաք երեւակայել թէ որքան ցաւալի պիտի ըլլայ այգեգործներուն կացութիւնը։ Օդերը նպաստեցին տաքերուն տակ կ'ըննեն. գիւղերու եւ ագարակներու համար եկած մշակներուն թիւը աւելցաւ այս շաբաթ։ Առեւտրական ապարէզն ալ շատ դանդաղ է. ընդհանրապէս Ատանայի համար կառուցիչներու եւ պատմայի վաճառականները, փերեզակներ եւ ուրիշ խանութպաններ շատ քիչ գործառնութիւններ կը կատարեն ամառուան ամիսներուն մէջ։»

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ. — Ռուսիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մանտելշթամ՝ երէկ եւ, հելլենական դեսպանատան քարտուղար Պ. Բօթէն, առջի օրը, Ֆէնէրի Պատրիարքարանը երթալով տեսակցեցան Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

— Ֆրենսայի մէջ մեռած ճարտարագէտ Անտրէ Ռիցայի կտակը երէկ բացուեցաւ Խառն Ժողովին մէջ։ Հանգուցեալը հինգ հազար ոսկիի հարստութիւն մը կը թողու, որուն 4000ը կը կտակէ յունական բարենպատակ հաստատութեանց, պայմանով որ անոնք տարեկան հարիւր ոսկի յատկացնեն քրոջը, 50 ոսկի՝ եղբօրը եւ 50 ալ եղբօր աղջկանը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ էկզարքը, չորեքշաբթի իրիկուն, Սօֆիա ժամանելով եւ ուղղակի էքզարքարանի ամարանոցը գնաց։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվին ընտանիքը, այս իրիկուն, Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ժամանէ Էլ-Մահրուսա զբօսանաւով։

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալութիւնը ձեռնհաս պաշտօնատանէն հրահանգ խնդրեց՝ երկրագործութեան յատուկ անասուններ տալ իրենց տեղերը վերադարձող Պուլկարներուն, որոնց միւս պէտքերը հոգացուած են։

ՔԱՂԴԷԱՑԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Էմմանուէլի եկեղեցականութեան տարեդարձը մտնելու յոբելեանը պիտի տօնուի յառաջիկայ յուլիս 10ին (Ն. Տ.)։ Նոյն Պատրիարքութեան փոխանորդը, այդ առթիւ շրջաբերական մը ուղղելով Թուրքիոյ, Պարսկաստան ու Հնդկաստան գտնուող Քաղդէացիներուն, յանձնարարեց նոյն օրը եկեղեցական հանդիսաւոր արարողութիւններ կատարել եւ բարեմաղթութիւններ ընել Վեհ. Սուլթանին համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մաքսատան «Այնիէ»ի մեթերանոցին մէջ քննութիւն կատարուեցաւ եւ հաստատուեր է թէ 1,465,000 ղրուշի ապրանք կայ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Թէհրանի օսմ. դեսպանատունը կը հեռագրէ թէ Թէհրանէն 24 ժամ հեռաւոր գտնուող Գումի եւ Պէնտէր Պուշիրի մէջ քոլերա երեւան ելած է։

—Բիրմանչայի մէջ մայիս 8էն 15 քօլերայէ տասներեք դէպքեր պատահեր են։

—Երկուշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեցաւ եւ Զագազիգի մէջ երկու։

ԱՄԽԱՎԱՃԱՌԻ ՄԸ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆԸ. — Իզմիրի լրագիրները կը գրեն թէ Հելլենացի մը որ նոյն քաղաքին փողոցներուն մէջ մուրս կը վաճառէր, վերջերս մեռեր է։ Հելլենական հիւպատոսարանին պաշտօնեաները անոր տունը գացեր են գոյքերը արձանագրելու։ Այդ միջոցին տանը վարի յարկէն հազար երկու հարիւր ոսկի հնչուն դրամ եւ եօթը հարիւր ոսկիի արժողութեամբ անօթներ գտնուեր են։ Այդ հարստութեան տիրացեր է ամերիկաբնակ եղբօրորդին։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Փատասարան Պ. Բիրսի տունը, Բերա Դաւլիստան փողոց Զ. շրջանակին դիմացը, գողեր մտնելով չորեքշաբթի ինչ որ դիւրաւ կը փոխադրուէր՝ տարեր են։ Պ. Բիրս եւ ընտանիքը Մեծ Կղզիի ամարանոցը կը գտնուին։ Գործակալին սպասաւորներէն մէկը առջի օրը որ նոյն տունը գացած էր՝ քանի մը կարասիներ Մեծ Կղզի փոխադրելու, երբ տեսաւ թէ գող մտած է տունը ետեւի կողմէ՝ պարտէզի դռնէ մը վրայ գտնուած դուռնէ մը։ Կ'երեւայ թէ գողերը քանի մը գիշեր իրարու վրայ այցելած էին այդ տունը՝ վասն զի այդքան կարասի կարելի չէ մէկ գիշերուան մէջ փոխադրել։ Մեծարժէք կապերտներ եւ զանազան առարկաներ կը պակսէին։ Պ. Բիրս այդ դէպքը հեռագրով իմացուց եւ իսկոյն Բերա իջաւ։

ՓՈՂՈՑԻ ՄԷՋ ԾՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ. — Առջի առտուն, Սկիւտար Ահմէտիէ Ճամիսի, կին մը գտնուեցաւ որ զաւակ ծնած էր։ Ոստիկանութիւնը իսկոյն հարկ եղած դարմանները ընել տալով հիւանդանոց ղրկել տուաւ։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ այդ կինը Գըզըլ Թոփրաքի մէջ տուն մը սպասուհի էր՝ Զէյնէպ անուն։ Երկու օրէ ի վեր Սկիւտար տուն մը կը գտնուէր. ցաւերը բռնելուն ուզած էր Գըզըլ Թոփրաք երթալ, բայց դրամ չունենալով չէր կրցած կառք վարձել։ Վերջապէս ցաւերը սաստկանալով ճամբան մնացած եւ զաւակը ծնած էր։

Տես չորրորդ երես Բարմէլ Օրիանթալի գինիի եւ կոնեակի ծանուցումը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ հետեւեալ որոշումները տուաւ. — Մուշէն հասած հեռագրերէ տեղեկանալով Ժողովը որ Վիճակին Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ Ծ. Վ. անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար կուգայ Կ. Պոլիս, ինչպէս Վարչական Նախագահ որոշմամբ արտօնութիւն տրուած էր իրեն, Առաջն. Փոխանորդ կարգեց Ցակերեան Տ. Վարդան Վ.ը՝ վարելու համար վիճակային գործերը Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ.ի իրաւասութեան ներքեւ եւ հրահանգաց համաձայն։ — Ս. Նախագահը Վարչական Նախագ. տնօրինութեանց համաձայն պատրաստած ըլլալով Երուսաղէմի պատուիրակին պաշտօնին վերաբերող հրահանգը, Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց։ — Գարակէօզեան կտակի գործադրութեան յանձնաժողովին կողմէ մատուցուած տեղեկագրին վրայ, Ժողովը արտօնեց՝ Որբանոցին սեփական Խտիվիէ Օթէլին յարակից տեղւոյն վրայ չէնք կառուցանել եւ միացնել զայն օթէլին հետ։ — Ս. Նախագահը ծանոյց Ժողովին՝ Եգիպտոսի Առաջնորդ Տ. Ցովսէփ եպսկ.ի վախճանումը եւ Ժողովը յայտնեց իր ցաւակցութիւնը։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով։

—Հալէպ պատուիրակութիւնը որ իր մեկնումը յետաձգած ըլլալով տակաւին Կ. Պոլիս կը մնայ, փափաք յայտնած ըլլալով որ Ս. Պատրիարքին կողմէ մատուցուած Պատարագի եւ Հայ. Եկեղեցւոյ ծիսական արարողութեանց ներկայ գտնուի, յատուկ հրաւէրով, այս կիրակի, Գալաթիոյ եկեղեցին պիտի գտնուի, ուր Ս. Պատրիարքը Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

—Սպերէն կը գրեն մեզ մայիս 30 թուով. — «Վիճակիս փոխ-առաջնորդ կարգուած է Ս. Կարապետի միաբաններէն Տ. Կորիւն վարդապետ Սրապեան, որ վանական ինչ ինչ հաշիւներու կարգադրութեան առթիւ Կարին կը գտնուի ժամանակէ մը ի վեր»։

—Ամասիոյ Թեմէն Մէճիթէօզիւի ազգայինները դիմում ըրեր են Ամասիոյ Առաջնորդ Տ. Արիստակէս եպիսկ. Վանքեանի, խնդրելով որ հարկ եղած արտօնութիւնը ձեռք բերէ վարժարանի մը հաստատութեան համար, վասն զի երկսեռ մանուկները ուսումէ եւ կրթութենէ զուրկ, փողոցները կը թափառին։

—Ֆէրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը վարժարանի մը շինութեան համար եկեղեցւոյ շուրջը յարմար գետին մը գտեր եւ Պատրիարքարանէ արտօնութիւն խնդրեր է զայն գնելու համար։ Թաղ. Խորհուրդը պայման դրեր է որ եթէ նոյն շինութեան յատկացեալ եւ Պատրիարքարանի մէջ ի պահ դրուած դրամը չբաւէ շինութեան ծախքերուն, մնացածը Թաղ. Խորհուրդը ինք պիտի հոգայ իր միջոցներով։

—Բաղէշէն Ս. Միւռոն խնդրուած ըլլալով, Փոխանորդարանի կողմէ ի մօտոյ պիտի ղրկուի։

—Բնիկ Իզմիրցի՝ Պ. Արամ Արեւեան, անտառաց Նախարդ տեսուչ Ցովսէփ էֆ. Արեւեանի որդին, փայլուն յաջողութիւն մը ունեցեր է Ֆիլատելֆիոյ Ատամնաբուժական վարժարանին մէջ, որուն 106 աշակերտներէն 30ը միայն ընտրուած էին մասնաւոր մրցման մը մասնակցելու եւ ատոնցմէ 4 հոգի արժանացած են մրցանակի, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Պ. Արեւեան։ Երիտասարդ ատամնաբոյժը Թուրքիա պիտի վերադառնայ, ի գործ դնելու համար իր արուեստը՝ ամերիկեան նորագոյն մեթոտներու համաձայն։

—Իզմիրի ամերիկեան Քոլէճին հայ ուսանողներէն եւ շրջանաւարտներէն կազմուած ամաթէօրներու խումբ մը անցեալ շաբաթ գիշեր նոյն վարժարանի սրահին մէջ երեկոյթ մը տուեր է, ներկայացնելով «Տանէն դուրս» կատակերգութիւնը, որուն միջնարարներու միջոցին մենախօսութիւններ արտասանուեր եւ երաժշտական գեղեցիկ կտորներ նուագուեր են։ Այս երեկոյթին հասոյթը ամբողջովին յատկացուեր է Իզմիրի Հայ Ընթերցատան։

ԱԶԴ. — Գալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ կիրակի, 13 յունիս 1904, Ս. Եկեղեցւոյս տօնախմբութեան առթիւ, Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը հաճեցած է հանդիսապետ Ս. Պատարագ մատուցանել եւ իր հոգեշունչ եւ պերճախօս քարոզութեամբն հոգեպէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։ (Խնամակալութիւն)

Ղալաթիա, 9 յունիս 904

Տանօր. — Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 11, Ս. Պատարագի՝ 2։

Սուրհանդակ՝ իր այս առտուան թիւին մէջ՝ նորէն մէջտեղ կը փաթթէ Երուսաղէմի խնդիրը, իբրեւ պատասխան Մանզումէի ու Արեւելքի երէկուան գրածներուն, որոնք գլխաւորապէս կը դառնային՝ սակայն՝ Ս. Խաչի մենակաղարէզի ծանօթ արկածին ճիշդ կամ չափազանցուած ըլլալուն շուրջը, որուն խօսքն անգամ չըրինք։ Վիճաբանութեան մը դուռը սողոսկելու մասին, արդէն ըսած ենք ուրիշ անգամ, ոչ ալ այդ թերթին չափ souple ու վարպետ է. ուստի չենք զարմանար։ Նոյնպէս, կարկամած կը մնայ ճարտարապետ Լեւոն էֆ. Կիւրեղեանի յօդուածին առջեւ, որ ձեռնհասօրէն հերքեց այդ թերթին գրածները՝ Հիւանդանոցի արդի չէնքին բարեխիղճ ճարտարապետին դէմ։

Լրագրական այս երկու անհերքելի պատասխաններէն ետքը, որոնց խղճալի օրինակը առաջին անգամը չէ որ կու տայ Սուրհանդակ, Երուսաղէմի համար կեդր. Վարչութեան կողմէ քննիչ-պատուիրակի մը ընտրութիւնը ինքզինքին համար փառքի տիտղոս մը կը համարի, անգամ մըն ալ յիշեցնելով Լաֆոնթէնի ծանօթ առակը ուր ճանճը կը կարծէ թէ ինքն է կառքը վարողը։ Գեօրգ էֆ. Ասլանեանի ընտրութիւնը, իբրեւ չէզոք եւ ձեռնհաս անձ, Պոլսահայ բոլոր թերթերուն կողմէ գոհունակութեամբ ողջունուեցաւ առջի օրէն, եւ ընթերցող հասարակութիւնը շատ միամիտ տեղ դրած կ'ըլլայ Սուրհանդակ, այնպէս մը ձեւացնելով թէ ինք եղած է միակ ծափահարողը։ Ցաւոք, քննիչ-պատուիրակի մը ընտրութիւնը պատճառ մը չէր որ Մանզումէի մէջ երեւցած երկու յօդուածները՝ Երուսաղէմի խնդիրներուն, լուսարարապետի եւայլն՝ մասին, անպատասխան թողուր Սուրհանդակ որ գործը միմոսութեան կը առնի, ըսելով թէ «իր ծախածը ո՛չ պիսքիւի է ո՛չ ալ չօգօլա»։ Կը խոստովանինք, թէ այս esprit-ին թափանցելու կարողութիւն կը պակսի մեր քով. ասո՞ր համար արդեօք որ երբ տիրացու խմբագիրներ սրամտութիւն ընելու կ'ելլեն՝ իրենց ամբոխական բանիմացութիւնն ալ կը կորսնցնեն։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ի Բարիզ բնակեալ Ատոմեան էֆ. Կէվրէկեան իր եղբօր Կապէտնիկ էֆ.ի ընդ Օր. Էլիզ Սըլվաճեանի ամուսնութեան առթիւ 100 ֆրանք նուիրած է Հիւանդանոցիս։

—Նոյնպէս ի Բարիզ բնակեալ Կ. Սըլվաճեան էֆ. իր քրոջ Օր. Էլիզի ընդ Կապէտնիկ էֆ. Կէվրէկեանի ամուսնութեան առթիւ 100 ֆրանք նուիրած է Հիւանդանոցիս։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՈՔԻՕ, 22 յունիս. — Ռէյթէր կը ծանուցանէ թէ Ճապոնները գրաւեր են Բորթ-Արթուրէն եկող նաւակ մը, որուն նաւաստիները պատմեր են թէ ռուսական երկու թորփիլահալածներ եւ Շինքայբէկ շոգենաւը նաւահանգիստին մուտքը ականի մը զարնուելով ընկղմեր են։ Հարիւր քառասուն հոգի խեղդուեր են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ (Պաշտօնական). — Սքրիտլով ծովակալին կողմէ կայսեր ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ յունիս 21ին Վլատիվոսթոք վերադարձեր է թորփիլանաւերու խումբը որ յունիս 15ին Վինկօրոցի դեր-ծովակալին հրամանատարութեամբ ղրկուած էր՝ արշաւանք մը կատարելու դէպ ի Ճապոնի եզերքները։ Այդ թորփիլանաւերը բաներ են առեւտրական շատ մը շոգենաւեր, որոնց մեծ մասը ձուկ, բրինձ եւայլն կը փոխադրէր՝ Սասէպոյի ու Սիմոնոզէքիի նաւահանգիստներուն համար։

ՎԻԷՆՆԱ. — Վճռաբեկ ատեանին նախկին Նախագահ Պ. Սթրէմայր մեռաւ։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, պատերազմական Նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, Նախարարապետ Պ. Ճիոլիթթի յայտարարեց թէ 1901ի օրէնքին քուէարկութենէն ետքը, որ զինուորական ծախքերը հաստատուն հիման վրայ կը դնէ, երկրին պաշտպանութեան յաւելումը անհրաժեշտ ընծայող ո՛չ միայն բան մը չէ պատահած, այլ ընդհակառակ կը տեսնուի է որ աւելի մտերմական հանգամանք մը ստացած են Իտալիոյ միւս տէրութեանց կապող դաշնակցութիւնը եւ բարեկամութիւնը։ Նախարարապետը յարեց թէ կառավարութիւնը զինուորական նոր ծախքեր չի պահանջեր, բայց առանց վարանելու այդ ծախքերը պիտի ընէ, երբ անհրաժեշտ դառնայ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 23 յունիս. — Ռէյթէր հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանող թէ յունիս 19ին ճապոնական հեծելազօրքերը յարձակեր են Լիաօ-Եանկի վրայ։ Հետեւեալ օրը կարեւոր ճակատամարտ մը կատարուեր եւ մինչեւ յունիս 21 շարունակուեր է։ Վերջապէս Ռուսերը ետ քաշուեր եւ Ճապոնները գրաւեր են Լիաօ-Եանկ քաղաքը։ Տակաւին ճշգրիտ ու մանրամասն տեղեկութիւններ չեն առնուած։

—Զանազան աղբիւրներէ առնուած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Ճապոնները շահեր են Քայ-Չէուի ճակատամարտը։ Երկու կողմէն ալ մեծամեծ կորուստներ կան։

ԼՈՆՏՈՆ. — Էտուարտ Թագաւորը վաղը առտու ճամբայ կ'ելլէ դէպ ի Քիլ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 19 յունիս. — Լիաօ-Եանկէն յունիս 18 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Թանի. — «Կ'իմանամ թէ Բորթ-Արթուրի շուրջը Ճապոնները մարտկոցներ կը շինեն Ուի-Ջէն-Ջէէն Սիաօ-Բինկ-Թաօ տանող գիծին վրայ։ Ռուսներուն կողմէ մարտկոցներու եռապատիկ գիծերուն շինութիւնը աւարտած է։ Տեղը անառիկ կը նկատուի, ուրիշ բան է եթէ Ճապոնները ահագին զոհողութիւններ ընեն։ Վեց ամսուան համար պաշար կայ, ամբողջ պարէն տալու պայմանով։ Միսին գինը 25 կոպէկ է եւ շիշ մը գարեջուրը 60 կոպէկ։ Ամէնէն լաւ տեսակ շամպանիայի շիշը կ'արժէ ութ րուպլի։ Բորթ-Արթուրէն գերման վաճառական մը որ հոս կը գտնուի, կը հաստատէ այդ պարագաները։ Շաբաթը երեք անգամ նաւագնացութիւն կը կատարուի Բորթ-Արթուրի մէջ։ Ֆրանսացի բոլոր թղթակիցներէն միայն ես բացառաբար արտօնուեցայ այս իրիկուն հարաւային բանակը երթալու։ Օքու զօրավարին բանակը, Քուրոքի զօրավարին մէկ զօրաբաժինովը, որոնք յաղթեցին Ուա-Ֆան-Կոուի մէջ, կ'ըսուի թէ Քայ-Բինկի վրայ կը քալեն, ուր կ'երեւայ թէ շատ կարեւոր ճակատամարտ մը պիտի կատարուի ռուսական զօրութեան մեծ մասին եւ հարիւր հազարէ աւելի Ճապոններու միջեւ։ Իրենց վերջին յաղթանակէն ետքը Ճապոնները այսքան փութկոտութիւն ցոյց չէին տուած Ռուսերը հալածելու մասին։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ալեքսիէֆ ծովակալը Մուքտէնէն յունիս 18 թուականով սա հեռագիրը ուղղած է ծովային Նախարարութեան. — «Բորթ-Արթուրէն Վիթհէֆթ ծովակալէն մինչեւ յունիս 14 առնուած տեղեկութեանց նայելով, մարտանաւերուն նորոգութեանց աշխատութիւնները աւարտած են կատարեալ յաջողութեամբ, թէ՛ Ուխթոմսքի ծովակալին հրամանատարութեանը տակ գտնուած զրահաւորներուն եւ թէ Ռոյցէնշթայն գնդապետին հրամանատարութեանը տակ գտնուած յածանաւերուն ու թորփիլահալածներուն համար, փութով եւ մեծ կորովով կատարուած աշխատութիւններու շնորհիւ. նաեւ բոլոր ծովակալներուն, հրամանատարներուն եւ նաւահանգիստի հրամանատարին ցոյց տուած հաւատարմութեամբ։ Նաւարժէն բոլոր նաւաստիներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ԲԱՐԻԶ. — Լիաօ-Եանկէն կը հեռագրեն թէ մինչեւ յունիս 14 Բորթ-Արթուրի վրայ որ եւ է յարձակում չէ կատարուած ծովէն ու ցամաքէն։ Ճապոնները չորրորդ անգամ չորս հրձիգ նաւերով փորձեցին փակել նաւահանգիստին մուտքը, սակայն ռուսական մարտկոցները իսկոյն ընկղմեցին այդ երկու նաւերը. միւս երկուքն ալ չկրնալով ամրակերտութեան դիմանալ, հեռացան։ Բորթ-Արթուր ապաստանած են Տալնիի բնակիչները։ Տալնի շատ չէ վնասուած հրդեհէն։ Ճապոնները կնքած են Տալնիի կառավարական չէնքերը, որոնց առջեւ պահակներ դրուած են։ Ճապոնները սպաննած են Չինացիներ որոնք քաղաքը կը կողոպտէին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ Չէ-Ֆուի ռուսական հիւպատոսը անթել հեռագրի գործիք մը ունի զոր գիշերները կը զետեղէ իր տանը պատշգամին վրայ եւ կը հաղորդակցի Լաօ-Թի-Զանի կայարանին հետ։ Նովոյէ Վրէմիա ո՛չ կը հերքէ եւ ո՛չ կը հաստատէ այդ լուրը, ըսելով որ նոյն կարգի պարագայ մը չի բռնաբարեր չէզոքութիւնը այն երկրին, ուր զետեղուած է գործիքը։

ՊԷՐԼԻՆ — Թօքիօյէն կը հեռագրեն Լօքալ Անցայկըրի թէ ճապոնական Սասօ-Մարու եւ Հիթաչի Մարու փոխադրանաւերուն մէջ եւրոպացի սպաներ, անշուշտ զինուորական կցորդներ, կը գտնուէին։ Ասոնց մէկը միայն, Բէր անունով ազատուած է։

ԲԱՐԻԶ. — Նիւ-Եորք Հէրըլտի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ Պետերսպուրկէն. — «Նշեալ զօրավարին բանակը Քայ-Չէուի վրայ կը քալէ, ուր կ'ըսուի թէ հազարէ չափ Ռուսեր կան։ Ուա-Ֆան-Կոուի ճակատամարտին վրայ առնուած նոր մանրամասնութեանց նայելով, երեւակայուածէն շատ աւելի բուռն եղած է։ Այդ դժնդակ ընդհարման երկու օրերը Ռուսերը սքանչելի դիւցազնութիւն մը ցոյց տուած են։ Ռուսերը պարտուեցան իրենցմէ աւելի բազմաթիւ թշնամիէ մը, որուն համար կը խոստովանուի թէ ճարտար ռազմագիտութեամբ մը գործած է։ Ռուսերը ամէն վայրկեան պաշարուելու վտանգին մէջ էին, որով պարտաւորուեցան նահանջել այդ վտանգէն ազատելու համար։ Քայլ առ քայլ կռուեցան ետ քաշուելու ատեն։ Մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հազարէ աւելի Ռուսեր վիրաւորուած են։ Շատ պարագաներու մէջ միեւնոյն հրետանիին բոլոր թնդանօթաձիգները կտոր կտոր եղան՝ իրենց վրայ տեղացող ռումբերէն։ Ճապոնները թնդանօթաձգութեան ընդհարման մը միայն վերածեցին այդ ճակատամարտը, իրենց կրակը կեդրոնացնելով ռուսական թնդանօթներուն վրայ, մինչեւ որ լռութեան մատնեցին զանոնք։ Այդ պահուն էր որ ճապոնական հետեւակները յառաջացան։»

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 9 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	92	35
Ամէնէն բարձր գին	»	92	36
Ամէնէն վար գին	»	92	23
Ռումէլիի Երկաթուղի զոց.	Ֆր.	120	87
Ամէնէն բարձր գին	»	121	—
Ամէնէն վար գին	»	120	75

ԲԱՑՈՒՄ 10 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	92	29
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	120	67
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		429	—
Տէրքօզ		245	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	12
» ժուիսանս		2	—
» պարտաթուղթ		482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		510	—
Թրանսվալ		110	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն Ա		281	—
» » » Բ		267	—
Լավրիոն		48	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	22
» պարտաթուղթ	«	528	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	169	37
Բարիզ » »	Ֆր.	22	90
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	80

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	13
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քըրմիզ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	2	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	31
Միացեալ պարտք	բաց.	84	38
	զոց.	84	63
Օսմանեան Պանքա		13	57
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		47	—
» Մոնոփոլ		49	50
Պուլկարական 1888		98	—
Էժիպսիէն իւնիֆիէ		104	75
Տոմէնիալ		—	—
Թրանսվալ		4	25
Այտին երկաթուղի		13	50
Փոխանակագիր		25	30

ԲԱՐԻԶ, 22 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	72
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	85	90
» զոց.	»	85	95
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	587	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	128	50
Օսմ. մաքսատուն	»	462	—
Օսմ. Ռէժի	»	320	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	491	—
Քրէտի Լիոնէ զուբոնը կտրած	»	1019	—
Իտալական Ռանթ	»	104	20
Սպանիական արտաքին	»	87	55
Թրանսվալ	»	109	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	180
Դ. ամազեալ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 22 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	128	50
Օսմ. Ռէժի	»	240	—

ՊԷՐԼԻՆ, 22 Յունիս

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	88	75
Ռումէլի երկաթուղի	»	127	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ՊՐԻՒՍԷԼ, 22 Յունիս

Միացեալ պարտք	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	—	—

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Լ. ԹԷՐՉԵԱՆ

Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ, նախկին պետ Բարիզի բժշկական վարժարանին քլինիքին՝ պատիւ ունի ծանուցանելու իր յաճախորդներուն թէ տեղափոխուած է Բերա, Մեծ փողոց, Քարլման վաճառատան վերի յարկը, թիւ 9, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 9էն մինչեւ 6 կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ցունաստանի ազգ. Պանքային 1880ի 3% պարտաթուղթերուն 1904 յուլիս 1ին տեղի ունենալիք վիճակահանութեան առթիւ, Օսմ. Կայս. Պանքան կը ծանուցանէ թէ Գալաթիոյ իր կեդրոնատեղին եւ Բերայի մասնաճիւղը կ'ապահովագրեն վերոյիշեալ պարտաթուղթերը, անոնց 400 ֆր. ամարթիզմանը չհելլելու պարագային՝ բուն գինով վճարմանը համար։

13 յունիս 1904 2—5

ԱԶԴ. — Կանոնագրին 29րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը պիտի գումարուի յունիս 29, չորեքշաբթի օրը, Լոնտոն, Ուինչէսթըր Հաուզ, Օլտ Պրոտ Սթրիթ, կէսօրէն ժամ մը յետոյ, մասնախումբին տեղեկագիրը լսելու, 1903 դեկտեմբեր 31ին վերջացող հաշիւները ընդունելու, շահաբաժինը որոշելու, եւ ընդհանուր մասնախումբին պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած անդամներուն տեղ նորեր ընտրելու համար։ Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրերու ժողովին կը հրաւիրուին անոնք որ առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունին եւ զանոնք աւանդ դրած են Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ արտասահմանի մասնաճիւղերուն ու գործակալութիւններուն մօտ (Լոնտոն, 26, Թրոկմորթըն Սթրիթ) ժողովին գումարման թուականէն տասը օր առաջ։

Կ. Պոլիս, 1 յունիս 11—15

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԴ. — Օսմ. Միացեալ փոփոխեալ պարտուց ժամանակաւոր արժեթուղթերու (scrip) տէրերուն, ինչպէս նաեւ մինչեւ 1904 յուլիս 16 թուականէն նախկին b. c. եւ d. սէրիներու արժեթուղթերը ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ թուականէն սկսեալ փոխանակելու համար իրենց պիտի յանձնուին վերջնական արժեթուղթերը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՊԱՐՏՔԻ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ, որոնք իրենց հետ պիտի ունենան կտրօնի թերթը հետեւեալ պայմաններու մէջ.

1. Առանց ծախքի եւ բուն գինովը ժամանակաւոր պարտաթուղթերուն համար (scrip).
2. Առանց ծախքի եւ զեղչուած փոխարժէքի գինովը՝ b. c. եւ d. սէրիներու արժեթուղթերուն համար, ըստ 1299 Մուհարրէմի 28 (8/20 դեկտեմբեր 1881) Կայս. հրովարտակին յարակից հրամանագրին Բ. յօդուածին, որոշուած համեմատութեանց համաձայն։

Այն հաստատութիւնները որոնք հրապարակ հանած են ժամանակաւոր արժեթուղթերը (scrip) զանոնք պիտի փոխանակեն Օսմ. Կայսրութեան Միացեալ փոփոխեալ պարտքի արժեթուղթերուն հետ, որոնք պիտի յանձնուին առանց ծախքի եւ դրոշմովը այն երկրին ուր տեղի պիտի ունենայ փոխանակութիւնը։ Նախորդ Սէրիներու արժեթուղթերը պիտի կրնան փոխանակուիլ վերջնական արժեթուղթերուն հետ, այդ փոխանակութիւնը կատարելու պաշտօն ունեցող սեղանատանց կողմէ. անշուշտ իւրաքանչիւր կիչէին մէջ պիտի ընդունուին միայն այն արժեթուղթերը որոնք դրոշմը կը կրեն այն երկրին ուր պիտի կատարուի փոխանակութիւնը։ Այս ամէնէն զատ, հին արժեթուղթերու b. c. եւ d. սէրիներու ճղման եւ փոխանակութեան ինչպէս նաեւ ժամանակաւոր արժեթուղթերու (scrip) ճղման եւ փոխանակութեան համար յանձնումը պիտի կատարուի 1904 յուլիս 16էն սկսեալ, հետեւեալ հաստատութեանց մէջ. —

Կ. ՊՈԼԻՍ, Օսմ. Կայս. Պանքան։
ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ, Ամսթէլտամի պանքան եւ Բարիզի ու Հոլանտական պանքան։
ՊՐԻՒՍԷԼ՝ Պրիւսէլի պանքան։
ԱՆՎԷՐՍ՝ Բարիզի եւ Հոլանտական պանքան եւ Անվէրսի կեդր. պանքան.
ՊԷՐԼԻՆ՝ Պլայխրոտէր պանքան եւ Տոյչէ Պանքը։
ՖՐԱՆՔՖՈՐԹ՝ (Մայնի վրայ) Պէթման եղբարց դրամատունը եւ Տոյչէ պանքը։
ԼՈՆՏՈՆ՝ Օսմ. Պանքան եւ օտար արժէտէրերու խորհուրդը։
ԲԱՐԻԶ՝ Օսմ. Պանքան, Քոնթուար Նասիոնալ տ'Էսքոնթ տը Բարի, Քրէտի Էնտիւսթրիէլ է Քոմմէրսիալ, Ֆրանսայի վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստին զարգացման նպաստելու համար կազմուած ընկ. Ընկերութիւնը, Քրէտի Լիոնէն, Բարիզի եւ Հոլանտայի պանքան, վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստի Ֆրանս. պանքան։
ՀՌՈՄ՝ Պանքա տ'Իթալիա, Պանքա Քոմմէրչիալէ Իթալիանա։
ՎԻԷՆՆԱ՝ Սօսիէթէ Ի. եւ Ռ. Բրիվիլէժիէ Օթրիշիէն տը Քրէտի բուռ լը Քոմմէրս է լ'Էնտիւսթրի, Սօսիէթէ Ժէնէրալ Ի. եւ Ռ. Բրիվիլէժիէ տիւ Քրէտի Ֆոնսիէ տ'Օթրիշ եւ Անգլօ-աւստրիական պանքան։ Արժեթուղթի տէրերը կրնան այս կիչէներէն հայթայթել ժամանակաւոր արժեթուղթերու փոխանակութեան համար պէտք եղած տպագրուած ծանուցագրերը եւ ամէն դիւրութիւն պիտի գտնեն նախկին արժեթուղթերու փոխանակման վերաբերող՝ իրենց իրաւունք ունեցած կատարումներուն կարգադրման։ Յանձնողներուն պիտի տրուի ոչ-փոխանցելի ընկալագիր մը, որ կը ցուցնէ նոր արժեթուղթերու յանձնման թուականը։ Այլեւայլ քաղաքներու հաստատութիւններուն կողմէ եղած փոխանակման գործողութիւնները պիտի դադրին, բացի Կ. Պոլսէ, 1905 մարտ 30/13ին։ Այս թուականէն սկսեալ այս գործը պիտի կեդրոնանայ Կ. Պոլիս Օսմ. Պանքային մէջ, արժետէրերուն ծախքով։ Այսպէսով ի փոխարէն յանձնուած նոր արժեթուղթերը օտար դրոշմ չպիտի կրեն։

Կ. Պոլիս, 15 յունիս 1904 3-8

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ
ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեան թէ կարելի է 2 ու կէս ղրշ.ի փոխարէն, դրոշմաթուղթ վաճառողներէ գնել դրոշմատուրքի նոր կանոնագիրը, որ մայրաքաղաքիս մէջ պիտի գործադրուի յառաջիկայ յուլիս 1/14 սկսեալ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

3/26 յունիս 1904 (1320 4—15

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ՑԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Միջա Զաղարեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ արիքի, ծամածութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն պահպանելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս երբ ինֆլուէնձային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխի եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն սա կաթիլ խառնուած Բրոնսօրֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻ

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարձատրեալ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

1903 յունիս 2ինոր այցելեցին Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակեն 600 տակառ եւ 49,000 շիշ: Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութեամբ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԹՈՆԻՔ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Գըրաթի գիտութեանց ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համալսարանի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԼՆՈՐԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԵՆ ՏԵՂ: Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147
Երիքերին եւ խցանի բաշխումներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483,24 Ֆրանք
Ապահովագրական ամեն կարելի դրութիւններ կը գործածէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք փակեալ դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Միւչուալ Լայֆի սակագինը եւ ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.— Առաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ ՃՇՄԱՐԻՏ
ՊՌԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹԻ
FER BRAVAIS
ամենէն ազդու դեղն են
ընդդէմ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԵԱՆ, ԴԺԳՈՅՆՈՒԹԵԱՆ, ՈՒԺԱՍՊԱՌՈՒԹԵԱՆ, ՏԿԱՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ եւ այլն:
Առանց հոտի, առանց անախորժ համի, Պռավէի Երկաթը կը յանձնարարուի աշխարհիս բոլոր բժիշկներուն կողմէ: Պնդութիւն չի պատճառեր. Ակռաները չի սեւցներ. Քիչ առնէն ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ԿՈՐՈՎ – ՈՅԺ – ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ կուտայ:
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու եւ դեղօրէից վաճառատուններու:
Լաֆոնթէն փողոց թիւ 130

ՏՈՔԹ. Բ. ԷՄԻՐԶԷ

Տոքթ. Բ. Էմիրզէ, որ իր բժշկական ուսումը կատարելագործած է Բարիզի մէջ եւ 15 տարիէ ի վեր մեծ փորձառութիւն ունեցած է, այժմ հաստատուած է, Բերա Պլօյիւք Բարմաք Գափու, թիւ 16, Մասնագէտ է մանկաբարձութեան եւ կանանց հիւանդութեանց եւ առանց գործողութեան նորագոյն մեթոտներով կը բուժէ ջղային եւ հոգեկան ամեն կարգի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ արգանդախցաւմէ (hystérie) առաջ եկած հիւանդութիւնները, մասնակի անդամալուծութիւն եւ կարկամութիւն եւայլն: Ասկէ զատ, ոսկորի եւ ապաւորական խոցը (սարքոմա), առանց գործողութեան նոր դրութեամբ մը կը դարմանէ, տեղը առանց յայտնի ըլլալու: Տր. Էմիրզէ էֆ. կը գտնուի, Բերա Պլօյիւք Բարմաք Գափու, թիւ 16 տան մէջ, ուր կիրակիէն զատ ամեն օր կէսօրէն յետոյ ժամը 1էն մինչեւ 4 հիւանդ կ'ընդունի, եւ աղքատ օրերն ալ ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները: 2—25

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիա » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիա » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ:
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	Ֆր. 217,206,050
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 38,303,250
Վճարումներ՝ բաժնեկցիչներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերագնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 488,726,400
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 44,751,575

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, եւ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիադի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8:

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821ին ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալք ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 2—52

SANTAL SALOLÉ LACROIX
ԳԱԲՍԻՒԼՆԵՐԸ
Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամենէն ազդուն եւ ամենայաւ խորացնելին է:
Վաճառատեղին՝ դեղարան Լակռուա, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

Զ. Տ. ԲԱՐԱՍՔԵՎԱՅԻՏԻՍ
ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐ ԻԼԷ ՍԱՊՈՆԼԱՐ
Տեբօսու՝ Ղալաթաա Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ն. 60

Միր Թուշէմ մէվզասը մուզէյէրէյի հավի օլմաեան սաֆի վէ խալիս զէյթուն եաղը իլէ սապօն պալմագ արզուսունտա օլանլար՝ անճագ մէզքիւր տէբօյա միւրաճաաթ էթմէլի տիրլէր. մէզքիւր մաղազա մէհսուլաթըն հասըլ օլտուղու մահալլէր իլէ տաիմի սուրէթթէ միւնասէպէթտար պուլունտուղընտան, զէյթին եաղը իլէ սապօնլարըն էն ալէլա ճինսլէրինի օլտուղու [illegible] էթմէկ օլուր:

ՖԻԱԹ.—Էն ալէա Այվալըգ եաղը գըյէսի 6-20
Էտրէմիտ վէ Միթիլի » » 6
Կիրիթ սապօնը » 3-30
Այվալըգ վէ Միթիլի սապօնը » 3-20
Միթիլի իքինճի նէվ » 3-10

Քիլիսէ, մէքթէպ վէ սաիր միւէսսէսաթը խայրիէյէ [illegible] օլունուր, 100 ղրշ.լըգ ալըշ վէրիշ էտէնլէրէ [illegible] թէսլիմ օլունուր. [illegible] Ֆիւրուխթ օլունան մալլարըն մէվզասը մուզէյէրէյի հավի օլտուղու իսպաթ իտէնէ 100 լիրա միւքեաֆաթ վէրիլիր. մաղազանըն Ղալաթաա Քիւչիւք Միլլէթ խանընտա 34 նումէրօլը տիւքքեանտա պուլունտուղու իլան օլունուր: 11—30

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES
ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համբերդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու [illegible] դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը՝ ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 ,
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 ,
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 ,

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա,
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Գամօ	[illegible]	Կոզ.	[illegible]	Մալթօ	724	Ռոզարիօ	133
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	[illegible]	Կըռան.	[illegible]	Մարէնկօ	[illegible]	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	835	Հիբօ	775	Մարդէլլօ	[illegible]	[illegible]	1735
Արկասօ	2277	[illegible]	[illegible]	Հիտալկօ	1581	[illegible]	[illegible]	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տուրինօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Միլօ	1657	[illegible]	1203
Պորտինօ	1264	Տուրօ	[illegible]	Հորաթիօ	[illegible]	[illegible]	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	[illegible]	[illegible]	[illegible]	595	[illegible]	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	[illegible]
Պրիւնօ	811	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2354	Նէրօ	1033	Թորօ	[illegible]
Պըֆֆալօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1470
Չէլլօ	1371	Էլտորատօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4036	[illegible]	[illegible]
Գալիպսօ	1837	Էգօ	[illegible]	[illegible]	1053	[illegible]	[illegible]	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1828	[illegible]	[illegible]	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
[illegible]	[illegible]	Ֆլամինկօ	[illegible]	Լէօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2396
[illegible]	[illegible]	Ֆրանչիսկօ	[illegible]	[illegible]	2272	[illegible]	1663	[illegible]	[illegible]
Քլիօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Ռոլլօ	1613	[illegible]	120
Գոլօրատօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:
Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Թօբ:
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի:
Ալէբրօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք, ամսոյս 30ին:
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000
Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ:
Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան:
Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
75—104

COMP. RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 8/21 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առտու. Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն:
Եշ. 10/23 Օտէսա ժամը 10ին առտու
Շբ. 12/25 Մէթէլին, Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն.
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն:

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլի եւ Արեւելքի մէջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	[illegible]	5598
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	4541
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3223
Քամբանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիպրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2551
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Աւրանիա	7269	[illegible]	[illegible]

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց: 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՐԻՋԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (97)

ՓԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Դ.

ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԸ

—Իր քաջարի ընթացքին համար պիտի վարձատրուի՞, հարցուց դուքսը:

—Անտարակոյս, նախապէսէն բաւարար խոստացած եմ:

Թեթեւ վարանումէ մը յետոյ աւելցուց գնդապետը.

—Դժբաղդութիւնը հոն է որ [illegible] մարդիկ շատ անգամ գէշ անցեալ մը կ'ունենան... Գիտէք թէ երբ անոնք գինով կը գտնուին, [illegible] վկայութեան չի պատշաճիր:

—Միթէ ամէն յանցանք չի՞ քաւուիր, ըսաւ Բլօթիլտ, տեսակ մը հանդիսաւոր շեշտով:

—Իրաւունք ունիք, սիրելի տիկին, պատասխանեց Պ. տը Ռոշֆիէր թրթռուն ձայնով մը. սա համոզումը ունիմ թէ այդ մարդը աւելի դժբախտ եղած է քան յանցաւոր:

—Ժա՞ն կը կոչէք զայն, ըսաւ դքսուհին.. Քիչ մը առաջ Ֆիրմէն անունը չէ՞ք տար անոր... Կարծեմ, Ֆիրմէն Բէրիէ:

—Այո՛, պատասխանեց գնդապետը քիչ մը շփոթութեամբ... Բարիզ գալէս ի վեր շատ բաներ իմացայ յիշեալին վրայ...

—Չէք կրնար երեւակայել թէ որքան կը շահագրգռուիմ այդ քաջասիրտ լիւթենանին նկատմամբ... Անգաղտնապահութի՞ւն պիտի ըլլար իր պատմութիւնը հարցնելու ձեզի:

—Մանրամասնաբար չեմ գիտեր: Իր ճշմարիտ անունը միայն կրցայ իմանալ: Երբ տեսնէ որ տեղեկութիւն առած եմ իր մասին, լրացուցիչ մանրամասնութիւններ պիտի հաղորդէ ինծի...

—Այսպէս, կը կարծէ՞ք որ արդարացուած ըլլայ իր կեանքը:

—Ինչ որ ալ ըլլայ, չպիտի կրնամ հաստատական պատասխան մը տալ: Մարդ մը որ իր անունը կը փոխէ, անպատուութենէ խուսափելու համար չէ անպատճառ... Բանի որ այդքան կը շահագրգռուիք իմ քաջ լիւթենանիս, պարտաւոր եմ անոր մասին գիտցածս ձեզի յայտնելու...

Դուքսը եւ դքսուհին աւելի ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէին:

—Ինչպէս ըսի քիչ մը առաջ, այսօր հիւանդանոց գացի: Քաղաքային զգեստ հագած, կը մտնեմ այն սրահը, ուր կը դարմանուի մարդս, երբ մահճակալին առջեւը կը տեսնեմ ծերացած կին մը, որ ոտքի կ'ելլէ եւ վիրաւորեալին անկողնէն կը հեռանայ... բնականաբար, կանգ կ'առնեմ... կինը քովէս կ'անցնի արտասուելով եւ կը լսեմ որ կը մրմնջէ.

«—Խե՛ղճ Ժանս...

«Այս նոր անունը, որ անծանօթ էր ինծի, զարմանք պատճառեց. կեցուցի այդ կինը, որուն դէմքին վրայ շատ սպիներ կային:

«—Ձեր ամուսինն է, հարցուցի:

«—Ո՛չ, պարոն, եղբայրս է... Անտարակոյս բժիշկ էք դուք... լա՛ւ խնամեցէք զայն, որովհետեւ իր գնդապետը ըսած է... շատ կը ցաւիմ որ երկար ատեն չկրցի քովը մնալ... Հարկ է որ գործիս դառնամ, որովհետեւ պաշտօնեայ եմ Բանթէն հաստատուած լուցկիի գործարանի մը մէջ:

«Այդ կինը մեկնեցաւ ու ես հիւանդին քով փութացի, անհամբեր՝ իմանալու համար թէ վիճակը ծանրացա՞ծ էր գիշերուընէ ի վեր: Առանց խօսելու նայեցաւ ինծի, իր սովորութեան համաձայն, ու քանի մը անկապ խօսքեր մրմնջեց, ուժգնօրէն սեղմելով ձեռքս:»

—Ե՞րբ պիտի կրնայ խօսիլ... Ինչ կ'ըսեն բժիշկները, հարցուց դուքսը:

—Դեռ անոնք ալ որոշ բան մը չեն ըսեր... Ինչ որ ալ ըլլայ, ես անկեղծօրէն կ'ըսեմ թէ անիկա ալ հոս չպիտի կրնայ զինուորական ծառայութիւն մատուցանել... Համեստ թոշակ մը պիտի կապեն, անօթութենէ չմեռնելու չափ գումար մը, բայց կը խորհիմ թէ ես յանձն առած եմ հանգիստ կեանք մը ապահովել անոր համար, բացի հանգստեան թոշակէն... Առ այժմ ձեռք բերուելիքը իր կատարեալ ապաքինումն է. կը խորհիմ թէ իմ կողմէս եղած բարոյական աջակցութիւն ու զօրավիգ մը պիտի կրնայ ազդեցիկ կերպով օգնել բժիշկներու դարմանումին:

—Իրաւունք ունիք, ըսաւ Բլօթիլտ, աչքերը յուզումէ տամկացած:

—Վալ-տը-Կրասի հիւանդանոցէն դուրս ելլելուս՝ կառք նստեցայ եւ լուցկիի գործարանը գացի: Տնօրէնէն խնդրեցի՝ տեղեկութիւններ հաղորդել իր գործաւորուհիներէն մէկուն վրայ: Գիտէր թէ որո՛ւ համար էր առաջարկս, քանի որ արձակուրդ առած էր գործաւորուհին, հիւանդանոց երթալու համար:

—Ներէ՞ք հարցաքննեցիք զայն, ըսաւ Պ. տը Ռալվէյ:

—Այո՛: Նախ աղջիկը տագնապալի կասկածոտութիւն ցոյց տուաւ, բայց ի վերջոյ ըմբռնելով թէ իր եղբօր ապագայ երջանկութեան վրայ կը դառնար խօսակցութիւնը, ամէն ինչ պատմեց ինծի... Կարծեցեալ Ֆիրմէն Բէրիէ, որ գունդին մէջ զուիցերիացի կը կոչէր ինքզինքը, Բարիզի չըքաւորը, Սէն-Կրաթիէնի մէջ ծնած է...

—Սէն-Կրաթիէ՜ն... կրկնեցին Բիէր ու Բլօթիլտ միաբերան:

—Կ'երեւայ թէ պարտիզպանութիւն կ'ընէր հոն...

—Իրա՛ւ, յարեց դուքսը, որուն ձայնը կը դողդողէր յուզումէն:

Բլօթիլտ աչքերուն կը տանէր ձեռքը, [illegible] փարատելու համար:

Կոկորդը անձկութենէ սեղմուած, հարցուց.

—Այդ կինը... սիրելի գնդապետս, իր եղբօր ճշմարիտ անունը ըսա՞ւ:

—Այո՛... Ժան Կէրար կը կոչուի:

Ճիչ մը ելաւ Պ. տը Ռալվէյի կոկորդէն:

Բլօթիլտ դեփ դեղին կտրած էր:

Անոնց դիմագիծերուն վրայ առաջ եկած վրդովումը նշմարելով, Պ. տը Ռոշֆիէր գոչեց.

—Օ՛ն, ինչ կայ... Միթէ [illegible] ձեր կնոջ ջիղերը խանգարելու բնոյթ ունեցող իմ խօսքերս... Աններելի ձախաւերութիւն մը ըրի... բայց սկզբան չըզգացի այդ կատարածին պատմութիւնը ընել... կը տեսնէք որ լաւ բան մը չըրիք. գլուխս [illegible]... Ներեցէ՛ք:

Իր ունեցած կորովին շնորհիւ, Բլօթիլտ յաջողած էր ինքզինքը զսպել:

—Ներելու բան չկայ, գնդապետ, մրմնջեց Բլօթիլտ... Ընդհակառակը, չէք կրնար երեւակայել այն գերմարդկային ուրախութիւնը զոր մեզի պատճառեցիք:

Շուարած, Պ. տը Ռոշֆիէր պատասխանեց.

—Արդարեւ, բնաւ մտքէս չէր անցներ:

—Մտիկ ըրէք, յարեց տիկին տը Ռալվէյ, գրեթէ անդրդուելի վճռականութեամբ... Հարկ է որ Պ. Ժան Կէրարի մօտ առաջնորդէք մեզ:

—Ի՞նչ... կ'ուզէ՞ք այդ բանը:

—Այո՛, ըսաւ դուքսը... Յոյսերնիս ձեր վրայ դրած ենք, եւ կարելի եղածին չափ շուտ: Վա՛ղը, եթէ կ'ուզէք:

—Լա՛ւ, վաղը... պիտի գամ ձեզ առնել հոսկէ:

—Անգամ մըն ալ կ'ըսեմ թէ չէք կրնար երեւակայել այն երախտապարտութիւնը զոր ձեզի կը պարտինք:

Պ. Ռոշֆիէր կասկածեց թէ դիպուածը կարեւոր դեր մը կատարել տուած էր իրեն՝ ընտանեկան խորհրդաւոր դրամի մը մէջ, բայց շատ բարեկիրթ մարդ ըլլալուն, ձայն չհանեց:

(Շարունակելի)